

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Νοέμβριος 2013

Παρακαλούμε σε περίπτωση αναδημοσίευσης να αναφέρεται η πηγή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΕΝΙΚΑ	2
ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	4
Μορφές εταιρειών	4
Σύσταση ΕΠΕ και ΑΕ	4
Επενδυτικά κίνητρα	7
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ	8
Φόρος εισοδήματος	8
Φορολογία εταιρειών	8
Φορολογία φυσικών προσώπων	9
Φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος φυσικών προσώπων από άλλες εργασίες:	9
Συντελεστές ΦΠΑ	9
Φόρος ειδικής κατανάλωσης	10
Φόρος τραπεζικών και ασφαλιστικών εργασιών	10
ΚΤΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	10
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ	12
FRANCHISING	12
Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	14
Στοιχεία για την αγορά	Error! Bookmark not defined.
Λιανικό εμπόριο - Τάσεις	Error! Bookmark not defined.
Κατανάλωση	15
Προσέγγιση	16
Προστασία Πνευματικής Ιδιοκτησίας	13
Εισαγωγή μεταχειρισμένων προϊόντων	16
Δασμοί	17
ΕΞΑΓΩΓΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΓΟΡΑ	17
Εξαγωγές στην Τουρκία κατά κατηγορία προϊόντος	Error! Bookmark not defined.
Αναλυτική παρουσίαση κατηγοριών προϊόντων	20
ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ –ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ- ΤΡΟΦΙΜΑ	20
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ – ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ	23
ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ	27
ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ	28
ΠΛΑΣΤΙΚΑ	29
ΥΛΙΚΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ	30
ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	30
ΔΕΡΜΑΤΑΓΟΥΝΟΔΕΡΜΑΤΑ	32
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	34
ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΠΛΩΝ	35
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΡΟΕΣ	36
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	38
ΠΗΓΕΣ	39

Επίσημη ονομασία	Republic of Turkey - Türkiye Cumhuriyeti
Πρωτεύουσα	Άγκυρα
Πολίτευμα	Κοινοβουλευτική Δημοκρατία
Πληθυσμός	75.627.384 (31.12.2012)
Εργατικό δυναμικό	25.9 εκατ. (01.08.2013)
Μέση ηλικία	29.7 έτη (2011)
Επίσημη γλώσσα	Τουρκική
Πρόεδρος	Abdullah Gül
Πρωθυπουργός	Recep Tayyip Erdoğan
Έκταση	783,562.38 km ²
Χρονική ζώνη	GMT +2
Κατάληξη διαδικτύου	.tr
Γειτονικές χώρες	Ελλάδα, Βουλγαρία, Συρία, Ιράκ, Ιράν, Αζερμπαϊτζάν, Αρμενία, Γεωργία
Κυριότερες πόλεις (πληθυσμός)	Κων/πολη, Άγκυρα, Σμύρνη, Προύσσα, Άδανα, Γκαζιαντέπ, Καισάρεια, Ικόνιο, Αττάλεια, Μερσίνα, Εσκίσεχίρ, Σαμψούντα, Ερζερούμ, Καραμάνμαράς, Κιουτάχεια, Τραπεζούντα, Αδριανούπολη, Αφιον Καραχισάρ, Ντιγιαρμπακίρ
Τηλεφωνικός κώδικας	+90
Νόμισμα	Τουρκική λίρα (TRY)-Ισοτιμία έναντι του δολαρίου 2.0215 (8.11.2013)
ΑΕΠ	775 δισ. USD (2012-Current Prices)
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	11000 USD (2012)
Αξία εξαγωγών	152.560.775.000 USD (2012)
Αξία εισαγωγών	236.536.949.000 USD (2012)
Τουριστικά έσοδα	29,3 δισ. USD (2012)
Τουριστικές αφίξεις	36.776.643(2012) 36.776.643
Ξένες άμεσες επενδύσεις	12.2 δισ. USD (2012)
Έλλειμμα	10% επί του ΑΕΠ (2012)
Χρέος	40% επί του ΑΕΠ (2012)
Δημόσιες Δαπάνες	200,4 δισ.USD (2012)
Δημόσια Έσοδα	179,9 δισ.USD (2012)
Πληθωρισμός	7,71 (Οκτώβριος 2013)
Ανεργία	9.3% (Σεπτέμβριος 2013)

Η ΤΟΥΡΚΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

- Η τουρκική οικονομία κατατάσσεται στη 16^η θέση παγκοσμίως και στη 6^η στην Ευρώπη
- με ανάπτυξη 2,2% και στόχο για 2013 στο 4%,
- ανάπτυξη κατά τομείς δραστηριότητας: χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (+15,8%), κατασκευαστικός τομέας (+12,7%), μεταφορές-τηλεπικοινωνίες (9,7%), χονδρεμπόριο-λιανεμπόριο (+9,6%), real estate (9,4%), βιομηχανία (8,9%),
- με πληθωρισμό 7,71%,
- με 2,2% αύξηση των εξαγωγών της,
- με 10% αύξηση των εισαγωγών της,
- με αύξηση του εμπορικού της ελλείμματος, 22,5%
- με διατραπεζικό επιτόκιο δανεισμού 7,75%
- Αύξηση του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής κατά 4,6%
- 44^η θέση στον κατάλογο του Παγκόσμιου Δείκτη Ανταγωνιστικότητας
- στη 69^η θέση αναφορικά με δείκτη ελευθερίας οικονομικής δραστηριότητας
- με πολλές νέες ξένες επενδύσεις στη χώρα,
- με αύξηση τουρκικών επενδύσεων στο εξωτερικό,
- με μείωση του ποσοστού της αδήλωτης τουρκικής οικονομίας στο 38% το 2012 από 50% που ήταν το 2011

ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

- Πρόσφατη αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Τουρκίας σε BB+ από τον Οίκο Αξιολόγησης Standard & Poor's
- Αποπληρωμή χρέους προς το ΔΝΤ και από οφειλέτης γίνεται πλέον πιστωτής, συμμετέχοντας στο ΔΝΤ με το ποσό των 5 δις δολαρίων
- Μέσα σε περίοδο 10 ετών μείωση του δημόσιου δανεισμού της Τουρκίας από το 78% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος σε περίπου 40%
- Στο Α' τρίμηνο του 2013 συγκριτικά με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2012, το δημοσιονομικό έλλειμμα μειώθηκε 86%, γεγονός που οφείλεται, κατά κύριο λόγο στην αύξηση των εσόδων από αποκρατικοποιήσεις κρατικών εταιρειών παροχής φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού
- Στο Β' τρίμηνο του 2013 παρατηρήθηκε ένας θεαματικός ρυθμός ανάπτυξης 4,4% αν και οι αναλυτές είχαν προβλέψει μία αύξηση ρυθμού ταξέως του 3,6%
- Το τελευταίο τρίμηνο του έτους παρατηρείται μία ελαφριά επιδείνωση του μακροοικονομικού περιβάλλοντος :
 - αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος και του πληθωρισμού
 - μεγάλη φυγή κεφαλαίων προς το εξωτερικό
 - σημαντική υποτίμηση της τουρκικής λίρας (12%) που προκαλεί και περιορισμό των συναλλαγματικών αποθεμάτων
 - εξάρτηση της ανάπτυξης της Τουρκίας κυρίως από την εσωτερική της ζήτηση, μεγάλη της έκθεση στις διεθνείς διακυμάνσεις
- Έντονη επιχειρηματικότητα στην εσωτερική αγορά
- Ο δημόσιος τομέας και συγκεκριμένα οι δημόσιες επενδύσεις εξακολουθούν να αποτελούν ισχυρή κινητήρια δύναμη της εγχώριας ζήτησης
- Η Τουρκία σήμερα αντιμετωπίζει δύο σημαντικές διαθρωτικές αδυναμίες , την υψηλή εξάρτηση από εισροές ξένων κεφαλαίων και το υψηλό έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών.

- Το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών, το οποίο αποτελεί το τρίτο μεγαλύτερο παγκοσμίως μετά το αντίστοιχο των ΗΠΑ, εκτιμάται ότι στο τέλος του 2013 θα φθάσει τα 60δισ \$, ήτοι αύξηση σε απόλυτα μεγέθη +22,70% σε σχέση με 2012
- Ωστόσο, σύμφωνα με εκτιμήσεις οικονομολόγων ως ποσοστό του ΑΕΠ το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών θα μειωθεί και θα ανέλθει σε 6,8% του ΑΕΠ το 2013 από 10% αντιστοίχως το 2011

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Ένα αποτελεσματικό βήμα για την προσέγγιση της τουρκικής αγοράς θεωρείται, σε πρώτη φάση, η προσωπική επαφή του Έλληνα με τον Τούρκο επιχειρηματία.

Στη συνέχεια, η ανεύρεση ενός έμπειρου Τούρκου συνεργάτη (αντιπροσώπου, διανομέα κ.ά.), ο οποίος θα γνωρίζει τους νόμους και τους κανόνες, θα έχει επαφές και θα μπορεί να συνεννοηθεί στην τουρκική και θα μπορούσε να βοηθήσει την ελληνική επιχείρηση να εισέλθει στην αγορά και να προωθήσει τα προϊόντα της.

Το γεγονός ότι το ποσοστό γλωσσομάθειας στην Τουρκία είναι χαμηλό σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι γραφειοκρατικές διαδικασίες δεν είναι πάντα απλές, καθιστούν την ανεύρεση αξιόπιστου συνεργάτη σημαντική.

Όσον αφορά το εξαγωγικό εμπόριο, σκόπιμη είναι η ανεύρεση ενός αξιόπιστου και έμπειρου εισαγωγέα ή (στη συνέχεια) αντιπροσώπου. Προκειμένου να έλθει κανείς σε στενότερη επαφή με την τουρκική πραγματικότητα μπορεί να συμμετάσχει ή να επισκεφθεί κάποια διεθνή έκθεση ή να επιδιώξει τη συμμετοχή του σε κάποια επιχειρηματική αποστολή.

Όσον αφορά τους δημόσιους διαγωνισμούς, χρειάζεται η συνδρομή διαμεσολαβητή προκειμένου να διεκπεραιωθούν τα διαδικαστικά θέματα και να ξεπεραστεί το εμπόδιο της γλώσσας (ακόμα και για διεθνείς διαγωνισμούς οι προκηρύξεις συνήθως είναι μόνο στην τουρκική).

Για την επέκταση μιας αλλοδαπής εταιρείας στην τουρκική αγορά απαιτείται η ίδρυση εταιρείας. Οι συνηθέστερες μορφές είναι η ΑΕ για μεγαλύτερες εταιρείες, η ΕΠΕ για εμπορική ή εταιρεία διανομής, τα υποκατάστημα. Επίσης, ένα Γραφείο συνδέσμου σε περίπτωση που ενδιαφέρεται κάποια εταιρεία για τη διερεύνηση της αγοράς και για τη σύνταξη μελέτης σκοπιμότητας, ενδεχομένως για κάποια επένδυση.

Σύσταση ΕΠΕ και ΑΕ

Για τη σύσταση ΕΠΕ το απαιτούμενο αρχικό κεφάλαιο είναι 10.000 τ.λίρες και για τη σύσταση ΑΕ 50.000 τ.λίρες

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Δείκτης World Bank Doing Business Rank 2013 ¹	72
Αριθμός Ενεργειών	6
Χρόνος (ημέρες)	6

¹ Κατάταξη ανάμεσα σε 189 χώρες

Κόστος (%του κατα κεφαλήν εισοδήματος)	13,2%	
<u>ΕΡΓΑΣΙΕΣ</u>	<u>ΧΡΟΝΟΣ</u>	<u>ΚΟΣΤΟΣ</u>
Σύνταξη σχεδίου καταστατικού	1 ημέρα	Κόστος εντύπων: TL 120 Συμβολαιογραφική πράξη: TL 600
Καταβολή στην Αρχή Ανταγωνισμού ποσοστού επό του μετοχικού κεφαλαίου	1 ημέρα	0,04% του μετοχικού κεφαλαίου
Κατάθεση του αρχικού κεφαλαίου σε τραπεζικό λογαριασμό και απόδειξη κατάθεσης της τράπεζας,	1 ημέρα	Χωρίς Επιβάρυνση
Εγγραφή στο Γραφείο Εμπορικού Μητρώου της περιοχής της έδρας της εντός 15 ημερών	2 ημέρες	175 (αρχικό τέλος εγγραφής στο Εμπορικό Επιμελητήριο) + TL 745 (εγγραφή για τον πρώτο διευθυντή) + TL 250 (για κάθε επιπλέον manager) + TL 0.33 ανά λέξη για δημοσίευση + TL 2 (Δημοσίευση στο ΦΕΚ)
Επικύρωση από συμβολαιογράφο	1 ημέρα	615 TL
Ενημέρωση της εφορίας	1 ημέρα	
(Πηγή: World Bank)		

Για την εγγραφή στο Γραφείο Εμπορικού Μητρώου απαιτούνται τα εξής δικαιολογητικά:

- Αίτηση και έντυπο γνωστοποίησης σύστασης εταιρείας, συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα από τα ιδρυτικά μέλη της εταιρείας ή ή εξουσιοδοτημένα πρόσωπα, με το πρωτότυπο ή επικυρωμένο αντίγραφο της πράξης εξουσιοδότησης. Στην αίτηση συμπληρώνονται διάφορα στοιχεία της εταιρείας που αφορούν στο κεφάλαιο, την έδρα, τους ιδρυτές, τον αριθμό των απασχολούμενων, την εφορία στην οποία η εταιρεία θα εγγραφεί.
- Πρωτότυπο καταστατικό της εταιρείας και επικυρωμένα αντίγραφά του (2)
- Επικυρωμένα υποδείγματα υπογραφών των εκπροσώπων μαζί με την εμπορική επωνυμία της εταιρείας
- Αποδεικτικό κατάθεσης 0,04% του κεφαλαίου της εταιρείας σε λογαριασμό της την Αρχής Ανταγωνισμού σε κρατική τράπεζα
- Επιστολή δέσμευσης (letter of commitment), τυπική επιστολή που βεβαιώνει την δέσμευση των εταίρων για τήρηση των προβλεπόμενων από το καταστατικό της εταιρείας κλπ
- Δήλωση εγγραφής στο οικείο επιμελητήριο (κάθε εταιρεία που ιδρύεται υποχρεούται σε εγγραφή σε επιμελητήριο)
- Πρωτότυπη άδεια από το Υπουργείο Βιομηχανίας και Εμπορίου (μόνο για τις Α.Ε. ορισμένων δραστηριοτήτων (τράπεζες, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ασφαλιστικές εταιρείες, εταιρείες

χρηματοπιστωτικού leasing, εταιρείες factoring, εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες που λειτουργούν ανταλλακτήρια συναλλάγματος, εταιρείες που υπόκεινται στις διατάξεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς)

- Επικυρωμένα αντίγραφα ταυτότητας και βεβαίωση του τόπου διαμονής των φυσικών προσώπων που ιδρύουν την εταιρεία. Σε περίπτωση που κάποια από τα ιδρυτικά μέλη είναι αλλοδαπής προέλευσης, απαιτείται παρουσία του με το διαβατήριό του καθώς και αντίγραφο διαβατηρίου. Αν τα ιδρυτικά μέλη της εταιρείας είναι ξένα νομικά πρόσωπα απαιτείται Πιστοποιητικό Επιχειρηματικής Δραστηριότητας από Επιμελητήριο στο οποίο είναι εγγεγραμμένο ή αρμόδιο δικαστήριο, επικυρωμένο από το τουρκικό Προξενείο ή με apostille καθώς και επικυρωμένη μετάφρασή του.

Μορφές εταιρειών

Οι ξένοι επενδυτές μπορούν να συστήσουν όλες τις μορφές εταιρειών οι οποίες προβλέπονται από τον τουρκικό Εμπορικό κώδικα.

Οι βασικές μορφές αυτών αφορούν:

- Limited liability company - Εταιρεία περιορισμένης ευθύνης - Limited Sirketi (Ltd.Sti.)
- Joint-stock company (A.S.) - Ανώνυμος εταιρεία - Anonim Sirketi (A.S.)
- Branch office - Υποκατάστημα
- Liaison office – Γραφείο Αντιπροσωπείας

Άλλες μορφές εταιρειών:

- Limited Partnerships–Komandit Sirket (Societe en Comandite)
- Collective Company (Kollektif Şirket)
- Merchant (Single Proprietorship)

Όλες οι εταιρείες στην Τουρκία υποχρεούνται να εγγράφονται στο Εμπορικό Μητρώο **Ticaret Sicili**. Στην Εφημερίδα Εμπορικού Μητρώου, www.ticaret sicil.gov.tr της Ένωσης Επιμελητηρίων και Χρηματιστηρίων της Τουρκίας (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği-TOBB) αναγράφονται τα στοιχεία των εταιρειών.

Συγκριτικός πίνακας των πιο διαδεδομένων μορφών εταιρειών

	ΑΕ	ΕΠΕ	Υποκατάστημα
Νομικό καθεστώς	Ανεξάρτητη νομική οντότητα	Ανεξάρτητη νομική οντότητα	Εξαρτώμενο από την εταιρεία
Φορολογική υποχρέωση	Πλήρης	Πλήρης	Περιορισμένη
Αριθμός μετόχων	Ελάχ.:1 – Μέγ.:χωρίς όριο	Ελάχ.:1 – Μέγ.:50	-
Απαιτήσεις κεφαλαίου	Ελάχ.: 50.000 τ.λ.	Ελάχ.: 10.000 τ.λ.	Δεν ορίζεται
Ευθύνη μετόχων	Περιορίζεται στο ποσό του κεφαλαίου κάθε μετόχου	Περιορίζεται στην αναλογία του κεφαλαίου κάθε μετόχου	Ευθύνεται η εταιρεία
Φορολόγηση εισοδήματος	20%	20%	20%
Παρακρατούμενος φόρος μερισμάτων	15% (των κερδών που διανέμονται)	15% (των κερδών που διανέμονται)	15% (των κερδών που αποδίδονται)

Αλλαγές που επέφερε ο νέος Εμπορικός Κώδικας

Ο νέος Εμπορικός Κώδικας (Ιούλιος 2012) επέφερε αλλαγές, όπως:

- Δυνατότητα σύστασης ΑΕ και ΕΠΕ από ένα μόνο πρόσωπο (και όχι από 2 για τις ΕΠΕ και 5 για τις ΑΕ όπως ίσχυε προηγουμένως). Οι αλλοδαποί επενδυτές επομένως δεν είναι αναγκασμένοι πλέον να αναζητούν άλλους μετόχους για τη σύσταση εταιρείας.
- Οι εταιρείες θα πρέπει να διαθέτουν ιστοσελίδα με στοιχεία της εταιρείας. Σε περίπτωση που αυτό δεν συμβαίνει ή τα στοιχεία είναι ψευδή προβλέπονται κυρώσεις
- Το ΔΣ μπορεί να αποτελείται από ένα μόνον πρόσωπο
- Τουλάχιστον ένα μέλος του ΔΣ θα πρέπει να είναι Τούρκος υπήκοος
- Κατάργηση της υποχρέωσης τα μέλη του ΔΣ της εταιρείας να είναι και μέτοχοι αυτής, επομένως κάθε ανεξάρτητο πρόσωπο μπορεί να γίνει μέλος του ΔΣ
- Νομικά πρόσωπα μπορούν να είναι μέλη του ΔΣ, τα οποία θα εκπροσωπούνται μέσω αντιπροσώπου τον οποίο θα ορίζουν
- Οι συνεδριάσεις του ΔΣ θα μπορούν να λαμβάνουν χώρα σε εικονικό περιβάλλον (on line) και τα πρακτικά να επικυρώνονται με ηλεκτρονικές υπογραφές
- Τουλάχιστον το ένα τέταρτο των μελών του ΔΣ θα πρέπει να έχουν ανώτατη μόρφωση (δεν ισχύει για μονοπρόσωπες εταιρείες)
- Κάθε μέτοχος μπορεί να ζητήσει λογιστικό έλεγχο
- Οι μέτοχοι μπορούν να μπορούν να λάβουν δάνεια από την εταιρεία τους εάν έχουν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους προς την εταιρεία και η εταιρεία εμφανίζει κέρδη

Επίσης, από τον Ιούλιο του 2012, αλλοδαποί Γενικοί Δ/ντές εταιρειών οι οποίες έχουν συσταθεί με ξένα κεφάλαια, θα πρέπει να έχουν άδεια εργασίας για να μπορούν να υπογράψουν έγγραφα εκ μέρους της εταιρείας τους.

Επενδυτικά κίνητρα

Από το 2012 ισχύουν νέες ρυθμίσεις για τα Επενδυτικά Κίνητρα

Εκτός από τα αντίστοιχα κίνητρα που είχαν ισχύσει και στο παρελθόν, εισάγονται οι παρακάτω δύο καινοτομίες οι οποίες ως στόχο έχουν, αμφότερες, την υποκατάσταση των εισαγωγών από την εγχώρια παραγωγή, ώστε να μειωθεί το εμπορικό έλλειμμα της χώρας:

- πρώτον, δίνονται κίνητρα για την ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής ενδιάμεσων και τελικών αγαθών σε τομείς όπου υπάρχει υψηλή εξάρτηση από τις εισαγωγές,
- δεύτερον, δίνονται κίνητρα για την ενίσχυση επενδύσεων για την παραγωγής υψηλής προστιθέμενης αξίας προϊόντων και προϊόντων υψηλής τεχνολογίας.

Σύμφωνα, με το νέο πλαίσιο επενδυτικών κινήτρων, εισάγεται οι έννοια των «στρατηγικών» επενδύσεων, όπου ως τέτοιες ορίζονται οι επενδύσεις που μειώνουν την εξάρτηση από τις εισαγωγές, ενισχύοντας την παραγωγή αγαθών υψηλής προστιθέμενης αξίας και υψηλής τεχνολογίας.

Τα κίνητρα που δίνονται, αναλόγως του είδους, του ύψους, του τομέα και της περιοχής επένδυσης, περιλαμβάνουν: μείωση συντελεστών εταιρικής φορολόγησης και φορολόγησης εισοδήματος, μείωση εργοδοτικών εισφορών για την κοινωνική ασφάλιση, παραχωρήσεις γης, εξαίρεση καταβολής ΦΠΑ, εξαίρεση τελωνειακών επιβαρύνσεων, επιστροφή ΦΠΑ.

Επενδυτικά κίνητρα που μπορούν να δοθούν ανάλογα με την επένδυση

	Γενικό σχήμα	Επενδύσεις	Επενδύσεις	Στρατηγικές
--	--------------	------------	------------	-------------

	επενδύσεων	κατά νομούς	κλίμακας	επενδύσεις
Δασμολογικές απαλλαγές	•	•	•	•
Απαλλαγή ΦΠΑ για μηχανές εξοπλισμό	•	•	•	•
Φορολογικές ελαφρύνσεις		•	•	•
Μείωση εργοδοτικών εισφορών για κοινωνική ασφάλιση		•	•	•
Παραχώρηση γης		•	•	•
Μείωση τόκων		•		•
Επιστροφή ΦΠΑ				•
Μείωση εισφορών εργαζόμενου για κοινωνική ασφάλιση		•		
Ελάφρυνση φόρου εισοδήματος		•		

Τα επενδυτικά κίνητρα επομένως μπορούν να ενταχθούν σε 4 σχήματα:

- Γενικό σχήμα επενδυτικών κινήτρων: Ανεξαρτήτως της περιοχής και του είδους της επένδυσης, αρκεί να καλύπτεται ένα ελάχιστο ύψος
- Σχήμα επενδυτικών κινήτρων κατά νομούς: Οι νομοί της χώρας κατηγοριοποιούνται σε 6 κατηγορίες ανάλογα με το ποιες περιοχές ενισχύονται περισσότερο, εκ των οποίων στην κατηγορία VI ανήκουν οι νομοί οι οποίοι ευνοούνται περισσότερο (νομοί ΝΑ Τουρκίας)
- Σχήμα κινήτρων για επενδύσεις κλίμακας: επωφελούνται των κινήτρων του σχήματος αυτού, επενδύσεις μεγάλου ύψους το οποίο καθορίζεται ανά κατηγορία προϊόντων (διύλιση περελαίου, χημικά, λιμάνια, αυτοκινητοβιομηχανία, οχήματα σιδηροδρόμων, δίκτυα αγωγών, ηλεκτρονικά, ιατρικός εξοπλισμός, φαρμακοβιομηχανία, αεροναυπηγική βιομηχανία, μηχανές-μηχανολογικός εξοπλισμός, μεταλλικές κατασκευές)
- Σχήμα κινήτρων για στρατηγικές επενδύσεις: επωφελούνται επενδύσεις στην παραγωγή ενδιάμεσων ή τελικών αγαθών των οποίων ποσοστό μεγαλύτερο του 50% προέρχεται από εισαγωγές, καθώς και επενδύσεις στον τομέα της ενέργειας

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Φόρος εισοδήματος

Όλα τα φυσικά τα οποία διαμένουν και τα νομικά πρόσωπα τα οποία έχουν την έδρα τους στην Τουρκία. Τα εισοδήματα προσώπων τα οποία δεν διαμένουν στην Τουρκία και τα οποία έχουν αποκτηθεί στην Τουρκία μέσω εργασίας, ιδιοκτησίας ακίνητης περιουσίας, εμπορικών συναλλαγών ή άλλων δραστηριοτήτων επίσης φορολογούνται.

Φορολογία εταιρειών

Βασικός φορολογικός συντελεστής εταιρειών: 20%

Παρακρατούμενος φόρος μερισμάτων: 15%

Παράδειγμα

	Τ.λίρες
Εταιρικά έσοδα	100
Φόρος εταιρικού εισοδήματος	-20
Καθαρό εισόδημα μετά την αφαίρεση φόρου εισοδήματος	80
Παρακρατούμενος φόρος μερισμάτων	-12
Συνολική φορολογική επιβάρυνση	32
Καθαρό κέρδος μετά τη φορολόγηση	68

Φορολογία φυσικών προσώπων

Φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος φυσικών προσώπων από μισθωτές εργασίες:

Εισόδημα (Τ.λίρες)	Συντελεστής (%)
Έως 9.400	15
9.401-23.000	20
23.001-80.000	27
Άνω των 80.000	35

Φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος φυσικών προσώπων από άλλες εργασίες:

Εισόδημα (Τ.λίρες)	Συντελεστής (%)
Έως 9.400	15
9.401-23.000	20
23.001-53.000	27
Άνω των 53.000	35

Συντελεστές ΦΠΑ

Είδος	Συντελεστής
Κύριος συντελεστής για προϊόντα και υπηρεσίες Προϊόντα πολυτελείας και ορισμένες υπηρεσίες ψυχαγωγίας (bar κ.ά) Αυτοκίνητα	18%
Βασικές τροφές, βιβλία, υπηρεσίες εκπαίδευσης από ιδιωτικά ιδρύματα, τουριστικές υπηρεσίες Κωστοϋφαντουργικά και δερμάτινα προϊόντα Ιατρικά προϊόντα και συσκευές	8%
Αγροτικά προϊόντα τα οποία χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη, εφημερίδες, μεταχειρισμένα αυτοκίνητα, κατοικές καθαρού εμβαδού έως 150 τ.μ.	1%

Στις ανωτέρω βασικές κατηγορίες ειδών υπάρχουν και εξαιρέσεις στις οποίες επιβάλλεται άλλος συντελεστής από τον γενικό της κατηγορίας.

Φόρος ειδικής κατανάλωσης

Επιβάλλεται σε:

- Προϊόντα πετρελαίου, φυσικό αέριο, λιπαντικά έλαια, διαλύτες και παράγωγά τους
- Οχήματα, μοτοσυκλέτες, αεροπλάνα, ελικόπτερα, γιώτ
- Καπνό και αλκοολούχα
- Πολυτελή αγαθά
- Ορισμένες υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών

Φόρος τραπεζικών και ασφαλιστικών εργασιών

Εξαίρουνται του ΦΠΑ, αλλά προβλέπεται φόρος με συντελεστής 5% επί του ποσού που εισπράτει η τράπεζα ή η ασφαλιστική εταιρεία στη γενική περίπτωση, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις ο συντελεστής είναι 1%.

Κοινωνική ασφάλιση

Νόμος 6385/01.09.2013

Ο τουρκικός Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης (Sosyal Güvenlik Kurumu) είναι πλέον ενιαίος, περιλαμβάνει δε τα παλαιότερα ασφαλιστικά ταμεία: των εργαζομένων υπαλλήλων (Sosyal Sigortalar Kurumu), των εμπόρων και ασκούντων ελεύθερα επαγγέλματα (BAĞ-KUR) και των δημόσιων υπαλλήλων (Emekli Sandığı).

Συνεισφορά εργοδότη: 20,5%

Συνεισφορά εργαζόμενου: 14%

ΚΤΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Νόμος 6302/18.5.2012

Ως προς τα αλλοδαπά φυσικά πρόσωπα:

- Μπορούν να αποκτήσουν ακίνητη περιουσία σε ζώνες δόμησης που έχουν καθορισθεί για γραφεία ή κατοικίες.

- Η συνολική επιφάνεια στην οποία ένα ξένο φυσικό πρόσωπο μπορεί να αποκτήσει δεν μπορεί να ξεπεράσει τα 30 στρέμματα.

- Στην περίπτωση της κτήσης ακινήτων ή περιορισμένων δικαιωμάτων επί ακινήτων σε αστικές ή αγροτικές περιοχές της επαρχίας, η αγοραζόμενη έκταση δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 10% της συνολικής επιφάνειας της ζώνης και να κατέχει περισσότερα από 30 εκτάρια σε όλη την τουρκική επικράτεια. Το ποσοστό αυτό μπορεί να μειωθεί περαιτέρω από το Υπουργικό Συμβούλιο σε περιπτώσεις που κρίνεται ότι συντρέχουν λόγοι που αφορούν τις υποδομές, την οικονομία, την ενέργεια, το περιβάλλον, τον πολιτισμό, τη γεωργία ή την ασφάλεια της περιοχής.

Οι αιτήσεις οι οποίες υποβάλλονται στα κατα τόπους κτηματολόγια θα πρέπει να λάβουν την έγκριση της τοπικής στρατιωτικής διοίκησης, η οποία θα κρίνει εάν η υπό εξέταση έκταση βρίσκεται σε ζώνη στατιωτικά απαγορευμένη ζώνη, σε στρατιωτική ζώνη ασφαλείας ή σε «στρατηγική» ζώνη.

Επιπλέον περιορισμοί τίθενται σε ορισμένες περιπτώσεις. Για παράδειγμα για την απόκτηση αγροτικής γης θα πρέπει να δοθεί έγκριση του αρμόδιου για θέματα γεωργίας Υπουργείου, για την απόκτηση γης σε περιοχές ιστορικού-πολιτιστικού ενδιαφέροντος ή περιοχές φυσικού κάλους θα

πρέπει να δοθεί έγκριση του αρμόδιου για θέματα πολιτισμού Υπουργείου ή του αρμόδιου για το περιβάλλον Υπουργείου.

Εάν κάποιος αλλοδαπός αποκτήσει μια έκταση η οποία δεν είναι αξιοποιημένη (αγρόκτημα, αμπελώνας κλπ) θα πρέπει εντός διετίας να παρουσιάσει προς έγκριση ένα αναπτυξιακό σχέδιο.

Οι Έλληνες (ως φυσικά πρόσωπα και εκτός των μουσουλμάνων της Θράκης) δεν μπορούν να αποκτήσουν ακίνητη ιδιοκτησία σε 28 παραλιακές επαρχίες, συμπεριλαμβανομένης της Κων/πολης, και στην επαρχία Αδριανούπολης. Επίσης, εάν κάποιος Έλληνας κληρονομήσει ακίνητο στις ανωτέρω περιοχές θα πρέπει ή να το μεταβιβάσει ή να το ρευστοποιήσει εντός μηνός.

Ως προς τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα:

- Οι εμπορικές εταιρείες μπορούν να αποκτήσουν ακίνητη περιουσία με περιορισμένα εμπράγματα δικαιώματα επ' αυτής με τις επιφυλάξεις ειδικών νόμων
- Νομικά πρόσωπα πλην των εμπορικών εταιρειών δεν μπορούν να αποκτήσουν ακίνητη περιουσία

Οι εμπορικές εταιρείες τις οποίες έχουν ιδρύσει ή στις οποίες συμμετέχουν αλλοδαποί επενδυτές στην Τουρκία:

- Εάν έχουν ιδρυθεί υπό το τουρκικό νομικό σύστημα μπορούν να αποκτήσουν και να χρησιμοποιούν ακίνητο, καθώς και περιορισμένα εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτου στην Τουρκία, εφόσον η εν λόγω κτήση των ακινήτων συνάδει με τις επιδιώξεις της εταιρείας, όπως αυτές περιγράφονται στο καταστατικό της.

Αλλοδαπά φυσικά ή νομικά πρόσωπα δεν μπορούν να αποκτήσουν ακίνητη περιουσία εντός στρατιωτικά απαγορευμένων ζωνών και περιοχών ασφαλείας. Επιπλέον το διακαίωμα κτήσης περιορίζεται περαιτέρω από το γεγονός ότι το Υπουργικό Συμβούλιο της χώρας μπορεί να καθορίζει περιοχές στις οποίες δεν μπορούν να αποκτηθούν δικαιώματα επί ακινήτων από ξένα φυσικά πρόσωπα ή εμπορικές εταιρείες, για λόγους δημόσιου οφέλους, εάν κριθεί ότι έχουν ιδιαίτερη σημασία για σκοπούς ενέργειας, αρδευτικούς, γεωγραφικούς, θρησκευτικούς, πολιτιστικούς, περιβαλλοντικούς.

Αντίθετα, εταιρείες που έχουν ιδρυθεί υπό το τουρκικό νομικό σύστημα και διαθέτουν τουρκική νομική προσωπικότητα, έχουν ευρύτερα διακαίωμα κτήσης ακόμα και σε ζώνες στρατιωτικής απαγόρευσης, περιοχές ασφαλείας και στρατιωτικές περιοχές, με ορισμένες επιφυλάξεις του σχετικού νόμου για λόγους ασφαλείας και πάντοτε μετά από εξουσιοδότηση των στρατιωτικών αρχών.

Όσον αφορά επομένως το ενδιαφέρον κτήσης ακινήτου από Έλληνες, προκύπτει ως πλέον συμφέρουσα λύση η δημιουργία νέων εμπορικών εταιρειών στην Τουρκία με τουρκική νομική προσωπικότητα.

Ιστότοπος τ/ΥΠΕΞ: <http://www.mfa.gov.tr/guidance-for-foreigners.en.mfa>

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ

Σύμφωνα με την τουρκική νομοθεσία (Ν.3218 και Ν.4562), φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τουρκικά ή αλλοδαπά, μπορούν να εγκατασταθούν σε οποιαδήποτε από τις 19 ζώνες ελεύθερου εμπορίου που υπάρχουν στην Τουρκία, κατόπιν άδειας από το τουρκικό Υπουργείο Οικονομίας. Η απόκτηση της σχετικής άδειας συνεπάγεται δικαίωμα χρήσης της γης, των εγκαταστάσεων και των κτηρίων της ζώνης έως και 49 έτη.

Εκτός από τις ζώνες Ελευθέρου Εμπορίου, στην Τουρκία υπάρχουν 39 τεχνολογικά πάρκα, για εταιρίες δραστηριοποιούμενες στον τομέα Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Σχετικά με τις προκηρύξεις δημόσιων διαγωνισμών για έργα τα οποία χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, εκτός από το ότι αναρτώνται υποχρεωτικά στο TED, την ηλεκτρονική έκδοση του «Συμπληρώματος στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης» <http://ted.europa.eu>, μπορούν να αναζητηθούν και στην ιστοσελίδα της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Τουρκία: <http://www.avrupa.info.tr/Duyurular,Tender.html>

Επίσης, οι ανωτέρω προκηρύξεις μπορούν να αναζητηθούν και στην ιστοσελίδα της αρμόδιας τουρκικής Υπηρεσίας Central Finance and Contracts Unit (CFCU) www.cfcu.gov.tr Σειρά προκηρύξεων για έργα χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της για προγράμματα και έργα που πρόκειται να υλοποιηθούν στην Τουρκία:

<http://www.ebrd.com/pages/country/turkey.shtml>

Επιπλέον, πληροφορίες εν γένει για διαγωνισμούς στην Τουρκία δημοσιεύονται στην Ηλεκτρονική Βάση Κρατικών Αγορών της αρμόδιας για διαγωνισμούς υπηρεσίας του τ/ Υπουργείου Οικονομικών και συγκεκριμένα στην ιστοσελίδα:

<https://ekap.kik.gov.tr>

Η ανωτέρω ιστοσελίδα πάντως, είναι δύσχρηστη για όσους δεν γνωρίζουν την τουρκική, αφού δεν υπάρχουν πληροφορίες σε άλλη γλώσσα, ενώ επιπλέον δεν γίνεται διαχωρισμός των διεθνών διαγωνισμών από τους διαγωνισμούς στους οποίους μπορούν να συμμετάσχουν μόνο τ/εταιρείες. Τέλος, υπάρχουν και ιστοσελίδες οι οποίες παρέχουν πληροφορίες για δημόσιους διαγωνισμούς μόνον σε εγγεγραμμένους συνδρομητές (π.χ. <http://www.ekap.com.tr>)

Ιστότοποι, οι οποίοι όμως απαιτούν συνδρομή (250\$ για 3 μήνες, 375\$ για 6 και 600\$ για 12 μήνες είναι:

<http://www.turkishtenders.com/eng/index.php>

http://www.cwctenders.com/subscribe_cwct_tenders.htm

<http://www.globaltenders.com/government-tenders-turkey.php> (για γενικές πληροφορίες για όλους τους διαγωνισμούς στην Τουρκία και ενδεχομένως με βάση το Ref.Number τους να τους αναζητήσει στους ιστοτόπους των Υπουργείων)

Κρατικό τουρκικό site του Υπουργείου Οικονομικών www.ihale.gov.tr – <https://www.ekap.kik.gov.tr> – <https://www.ekap.com.tr> (με συνδρομή) Η ανωτέρω ιστοσελίδα πάντως, είναι δύσχρηστη για όσους δεν γνωρίζουν την τουρκική, αφού δεν υπάρχουν πληροφορίες σε άλλη γλώσσα, ενώ επιπλέον δεν γίνεται διαχωρισμός των διεθνών διαγωνισμών από τους διαγωνισμούς στους οποίους μπορούν να συμμετάσχουν μόνο τ/εταιρείες.

FRANCHISING

Αυξανόμενο ενδιαφέρον παρατηρείται για την επέκταση ελληνικών brand names μέσω του franchising.

Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να λάβουν υπ' όψιν τους βεβαίως ότι είναι σημαντική η επιλογή αξιόπιστου συνεργάτη, αλλά και ότι θα πρέπει να υπάρξει σχετική προσαρμογή του τελικού προϊόντος και της εικόνας του στην τουρκική αγορά και στις τουρικές συνήθειες.

Σημείο ενδιαφέροντος για όσους ενδιαφέρονται είναι ο τουρκικός Εθνικός Σύνδεσμος Franchising, ο οποίος είναι μέλος του International Franchising Association (IFA). Συνήθως οι τομείς ενδιαφέροντος είναι η εστίαση καθώς και η ένδυση, χωρίς να αποκλείονται και άλλοι τομείς.

National Franchising Association

(Ulusal Franchising Dernegi-UFRAD)

Ergenekon Caddesi

Pangalti Is Merkezi 89/15

80240 Pangalti

Istanbul, Turkey

Tel: [90] (212) 296-6628

Fax: [90] (212) 224-5130

Internet: www.ufrad.org.tr

Προστασία Πνευματικής Ιδιοκτησίας

Προκειμένου να αποφευχθούν οι κίνδυνοι αντιγραφής πρωτότυπων προϊόντων-ευρεσιτεχνιών-εμπορικών σημάτων, ενδείκνυται η κατοχύρωσή τους στο αρμόδιο Turkish Patent Institute, αφού η κατοχύρωση τους στη χώρα προέλευσης δεν διασφαλίζει τον παραγωγό και στην Τουρκία.

Turkish Patent Institute

115 Hipodrom Street (06330) Yenimahalle / ANKARA

Tel.(00 90 312)303 10 00

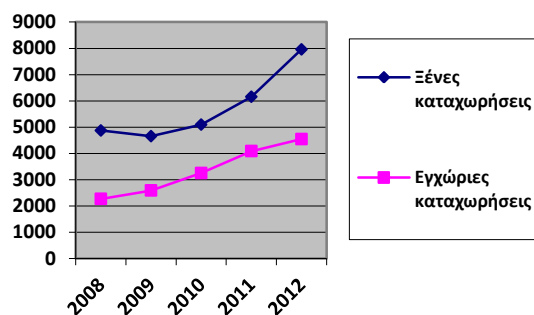
Fax. (00 90 312)303 11 73

info@turkpatent.gov.tr

<http://www.tpe.gov.tr>

<http://www.turkpatent.gov.tr>

Ενδεικτικό διάγραμμα καταχώρησης αιτήσεων διπλωμάτων ευρεσιτεχνιών τα τελευταία 5 έτη

**Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ**

Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Πληθυσμός	75.627.384 εκ.κάτοικοι
Μέσος όρος ηλικίας	29,2 έτη
Οικονομικά ενεργός πληθυσμός	Ποσοστό 67,2% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού είναι μεταξύ 15-64 ετών και 39,4% είναι μεταξύ 20-44 ετών
Ρυθμός ετήσιας αύξησης του πληθυσμού	1,2% (για το 2012)
Σύνθεση πληθυσμού με βάση την ηλικία	0-14 ετών: 24,9%, 15-64 ετών: 67,5%, 65 άνω: 7,5%
Κυριότερες πόλεις	Κων/πολη, Άγκυρα, Σμύρνη, Προύσσα, Άδανα, Γκαζιαντέπ, Καισάρεια, Ικόνιο, Αττάλεια, Μερσίνα, Εσκίσεχίρ, Σαμψούντα, Ερζερούμ, Καραμάνμαράς, Κιουτάχεια, Τραπεζούντα, Αδριανούπολη, Αφιον Καραχισάρ, Ντιγιαρμπακίρ
Παρατηρήσεις	1.Το 75% του πληθυσμού κατοικεί σε αστικές περιοχές 2. Έντονες διαφοροποιήσεις ανάλογα με τα ακόλουθα στοιχεία: εισόδημα, μορφωτικό επίπεδο, ανατολικές-δυτικές περιοχές, παράλια-ηπειρωτική χώρα, τουριστικές-μη τουριστικές περιοχές 3. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με έρευνα της Ένωσης Τουρκικών Επιχειρήσεων (TÜRKONFED), , σε 27 επαρχίες τα εισοδήματα είναι χαμηλά, 40 επαρχίες έχουν μετρίου μεγέθους εισοδήματα ενώ 10 επαρχίες (Κων/πολη, Άγκυρα, Προύσα, Εσκίσεχίρ, Μπιλετζίκ, Νικομήδεια, Σακάρυα, Μπολού, Ντουζτζέ και Γιάλοβα) έχουν υψηλά εισοδήματα και κατέχουν σχεδόν το 30% του συνολικού ΑΕΠ της χώρας- 376 δισ δολ.

Οι τάσεις της αγοράς και της οργάνωσης των δικτύων διανομής ακολουθούν τις καταναλωτικές τάσεις που αναπτύσσονται λόγω της έντονης αστικοποίησης. Συγκεκριμένα, παρατηρείται έντονη τάση συνένωσης των τοπικών αλυσίδων αλλά και ισχυροποίηση των μεγάλων αλυσίδων, τόσο πολυεθνικών όσο και εγχωρίων. Οι αλυσίδες αυτές διαθέτουν κυρίως τρόφιμα, είδη σπιτιού και ρούχα. Δεν έχουν εκλείψει ωστόσο και τα «καταστήματα της γειτονιάς», τα οποία πλέον περιορίζονται στο λιανεμπόριο τροφίμων (παντοπωλεία) και τα οποία διαθέτουν σε μεγάλο βαθμό τοπικά-παραδοσιακά προϊόντα. Ειδικότερα, στον τομέα των τροφίμων, η άνοδος του βιοτικού επιπέδου και η συνακόλουθη τάση αναζήτησης προϊόντων υψηλής ποιότητας και θρεπτικής αξίας έχει οδηγήσει στη δημιουργία delicatessen καταστημάτων και boutique pastry shops, όπου μπορεί κανείς να βρει μικρότερες μεν ποσότητες πιο εξεζητημένων ωστόσο και υψηλότερης ποιότητας (και τιμής) προϊόντων.

Οι σημαντικότερες τουρκικές αλυσίδες λιανικής είναι οι ακόλουθες ανά κατηγορία:

Τρόφιμα-Είδη σπιτιού:	Migros Türk TAS, Çağdaş , SOK, A101, BIM
Ενδύματα:	Koton, Ipekyol, LC Waikiki, Batik, Sarar, Beymen
Υποδήματα:	DTG, Inuovo, BETA, Elisse, Cabani, Derimod, Kemal
Καλλυντικά:	Sevil Kozmetik, Tekin Acar, Altug Parfumeri
Οικιακές Συσκευές:	Arcelik, Vestel

Οι αντίστοιχες, πιο συχνά απαντώμενες στην Τουρκία πολυεθνικές είναι οι ακόλουθες:

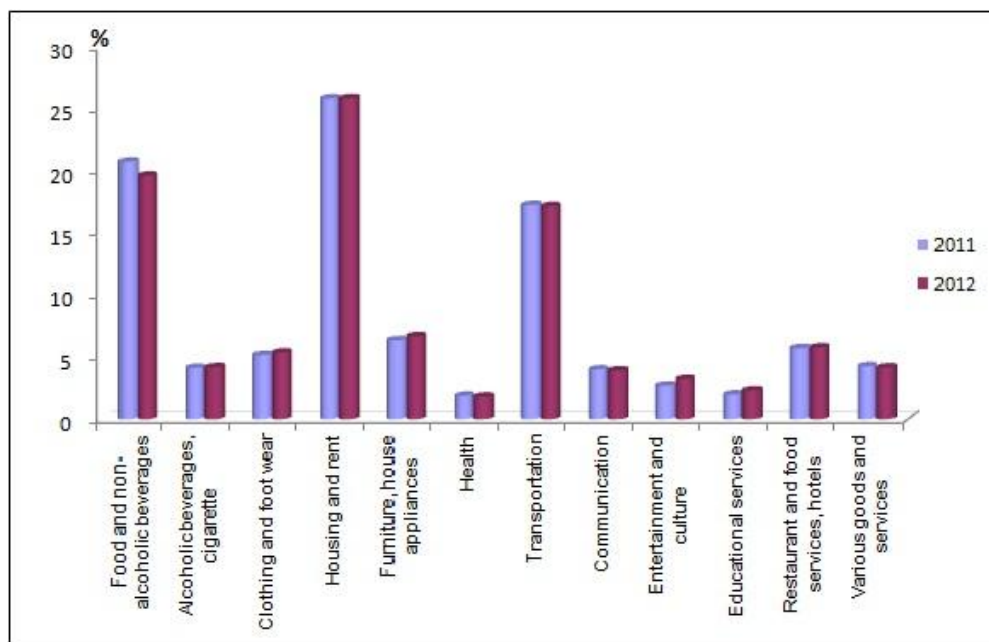
Τρόφιμα-Είδη σπιτιού:	Macro, Metro, Carrefour, DIA, Tesco,
Ενδύματα/Υποδήματα:	Mango, Zara, Benetton, Nine West
Οικιακές Συσκευές:	Philips, Samsung, Rowenta
Καλλυντικά:	Sephora, MAC, Yves Rocher, L' occitane, Body Shop, Clinique,

Χαρακτηριστική είναι και η μεγάλη αύξηση των shopping malls, τα οποία έχουν ξεπεράσει τα 350 (χαρακτηριστικό είναι ότι το 2006 ήταν μόλις 129 σε όλη τη χώρα, ενώ μόνο στην Κωνσταντινούπολη τα τελευταία δύο χρόνια έχουν δημιουργηθεί 35 επιπλέον malls). Στα αστικά κέντρα της χώρας, τα shopping malls αποτελούν και χώρους ολοήμερης ψυχαγωγίας και ολοκληρωμένης εξόδου, όπου μπορεί κανείς, εκτός από αγορές, να περάσει την ημέρα του σε κινηματογράφους εντός του ευρύτερου χώρου, εστιατόρια, πάρκα για παιδιά κλπ. Ενδιαφέρον έχει το πώς η επικράτηση των μεγάλων αλυσίδων καταστημάτων συνυπάρχει με τις ανοιχτές αγορές (παζάρια, Çarşı), τα οποία απευθύνονται κυρίως σε μεσαία και χαμηλά εισοδηματικά στρώματα και όπου μπορεί κανείς να βρει από είδη διατροφής, μέχρι κοσμήματα, χαλιά και είδη διακόσμησης.

Τέλος, σημαντικό είναι να σημειωθεί πως η ανερχόμενη αστική τάξη της Τουρκίας προσανατολίζεται όλο και περισσότερο σε επώνυμα ακριβά προϊόντα, τα οποία, ανεξαρτήτως του αν είναι value for money, έχουν συνδεθεί με ένα συγκεκριμένο κοινωνικό status, το οποίο τους ενδιαφέρει πλέον να επιδεικνύουν.

Κατανάλωση

- Μέση καταναλωτική δαπάνη: 2366 TL μηνιαίως ή 14.107 USD το 2012 και 15.000 USD πρόβλεψη για 2013.
- Οι λιανικές πωλήσεις και η καταναλωτική δαπάνη επανήλθαν στα προ της κρίσης του 2008-9 επίπεδα
- Τα καταναλωτικά πρότυπα σταδιακά δυτικοποιούνται
- Οι καταναλωτές εμφανίζονται αρκετά προσεκτικοί στη σχέση τιμής/αξίας→ αύξηση discount stores, αύξηση προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας
- Στα προϊόντα υψηλής κατανάλωσης: προτιμούνται οι οικογενειακές συσκευασίες
- Προτιμώνται τα επώνυμα προϊόντα, ιδίως από τα μεσαία-ανώτερα εισοδήματα

Προσέγγιση

Εάν η εταιρεία δεν διαθέτει τα προϊόντα της με τη βοήθεια θυγατρικής της στην Τουρκία, μπορεί να τα διαθέσει μέσω κάποιου εισαγωγέα-διανομέα ή αντιπροσώπου.

Τα περισσότερα δίκτυα διανομής στην Τουρκία έχουν ως βάση τους την ευρύτερη περιοχή του Μαρμαρά, ενώ εξαπλώνονται σε όλην την Τουρκία, συχνά και σε γειτονικές χώρες.

Σε συγκεκριμένες περιοχές πιθανόν να διαθέτουν δίκτυα τοπικών αντιπροσώπων.

Σε περίπτωση που η εταιρεία συνεργάζεται με κάποιον Τούρκο αντιπρόσωπο θα πρέπει να υπάρχει τακτική προσωπική επαφή, (στοιχείο που είναι απαραίτητο στην αγορά της Τουρκίας) συχνά μέσω επισκέψεων.

Ένας τρόπος πρώθησης και γνωριμίας με την τοπική αγορά και τον ανταγωνισμό είναι η συμμετοχή ή και η επίσκεψη σε κάποια διεθνή έκθεση, ή άλλες διοργανώσεις.

Πριν τη συνεργασία με κάποια τουρκική εταιρεία, ιδίως σε περιπτώσεις που η «γνωριμία» γίνεται μέσω διαδικτύου, θα πρέπει να προηγηθεί σχετική έρευνα για την αξιοπιστία της εταιρείας αυτής.

Εισαγωγή μεταχειρισμένων προϊόντων

Για την εισαγωγή μεταχειρισμένων αγαθών απαιτείται άδεια εισαγωγής από την αρμόδια Δ/ση εισαγωγών του τ/ Υπουργείου Οικονομίας. Η απόφαση για το ποια μεταχειρισμένα αγαθά μπορούν να εισαχθούν ή όχι στην Τουρκία υπόκειται αποκλειστικά στην κρίση της ανωτέρω Δ/σης, η οποία συνήθως δεν χορηγεί άδειες εισαγωγής για μεταχειρισμένα προϊόντα στα οποία η Τουρκία έχει αξιόλογη παραγωγή.

Για μεταχειρισμένα αυτοκίνητα η εισαγωγή επιτρέπεται μόνο για εκείνα που μπορούν να χαρακτηριστούν αντίκες (άνω των 35 ετών) και σε καλή κατάσταση.

Δασμοί

Όπως προβλέπεται από τη Συμφωνία Τελωνειακής Ένωσης της ΕΕ με την Τουρκία, οι δασμολογικές επιβαρύνσεις για προϊόντα εκτός τροφίμων έχουν εξαληφθεί.

Στα τρόφιμα και ιδίως σε αρκετές κατηγορίες ελληνικού ενδιαφέροντος οι δασμοί είναι υψηλοί με αποτέλεσμα σε πολλές περιπτώσεις να καθίστανται απαγορευτικοί για τους εξαγωγείς.

Αναφέρουμε ενδεικτικά:

- αλεύρι σίτου (11010011): **102,6%**,
- σιμιγδάλι (11010090): **82%**
- τυριά έως και 180% (φέτα -04069032- **180%**, κεφαλοτύρι -04069035- **138%**, κεφαλογραβιέρα -04069085- **138%**, ροκφόρ -04064010-43%)
- επιτραπέζιες ελιές (20098971):**39%**,
- ελαιόλαδο (1509010): **31,2%**,
- μέλι (04090000): **38,5%**,
- κρασιά -**50%**,
- ούζο (220890410000):0%
- φρούτα (εσπεριδοειδή - **54%**, σταφύλια (080610): **54,9%**, καρπούζια (080711) - **86,4%**, μήλα (080810)- **60,3%**, ροδάκινα (080930): **55,8%**, σύκα (08042010): **45,9%**,
- λαχανικά έως και **49,5%**: ντομάτες (0702):**48,6%**, κρεμμύδια/σκόρδα/πράσα (0703): **49,5%**, καρότα/σελινόριζα/ραπανάκια (0706): **36,9%**
- ζώντα ζώα (01): μοσχάρια άνω των 400 κιλών:**40%**, κατσίκια/αγελάδες φυλής Hibos: **135%**

Για ορισμένα τρόφιμα (κυρίως επεξεργασμένα παρασκευάσματα), ο υπολογισμός του δασμού εισαγωγής γίνεται μέσω του προσδιορισμού της δασμολογικής κατηγορίας βάσει επιμέρους συντελεστών οι οποίοι εξαρτώνται από τη σύσταση του προϊόντος (λιπαρά, περιεκτικότητα πρωτεϊνών κ.ά.).

ΕΞΑΓΩΓΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΤΟΥΡΚΙΑΣ (ΕΝΝΕΑΜΗΝΟ 2013)			
	2012 Εκατ. euro	2013 Εκατ. euro	2012 vs 2013 %
Ελληνικές εξαγωγές	1.889,91	2.382,85	26,08%
Ελληνικές εισαγωγές	769,59	764,4	-0,6%
Όγκος Εμπορίου	2.669,5	3.147,25	17,89%
Ισοζύγιο	+1.120,32	+1.618,45	44,4%

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΟ 2012

- Η μείωση των τουρκικών εισαγωγών το 2012 δεν έχει επηρεάσει τις ελληνικές εξαγωγές.
- Πολλά από τα κυριότερα εισαγόμενα τουρκικά προϊόντα που δεν εμφανίζουν μείωση συμπίπτουν με τα ελληνικά προϊόντα που εξάγονται στη Τουρκία
- Οι ελληνικές εξαγωγές στο 2012 σε σχέση με το 2011 παρουσιάζουν 38% αύξηση (2,6 δισ. ευρώ). Αντίθετα οι τουρκικές εξαγωγές προς τη χώρα μας στο ίδιο χρονικό διάστημα σημειώνουν -9,73% μείωση (1,02 δισ. Ευρώ).
- Αύξηση ελληνικών εξαγωγών σε : ορυκτά λάδια, καύσιμα +66%, βαμβάκι +126%, αργίλιο και τεχνουργήματα από αργίλιο +40%, χαλκό +73%, δέρματα – γουνοδέρματα +16%, ζώντα ζώα +49%
- Μείωση σε : λέβητες , μηχανές , συσκευές -32,5%, ηλεκτρικές μηχανές, συσκευές - 37,6%, σίδηρος-χυτοσίδηρος -48%, χημικά -23%, φαρμακευτικά -37,5%, τεχνουργήματα από σίδηρο -69%
- Σύμφωνα με στοιχεία του 2012, η Τουρκία είναι **η πρώτη χώρα πελάτης της χώρας μας**, εφόσον υπολογίσουμε στις ελληνικές εξαγωγές και τα πετρελαιοειδή **και η έκτη χωρίς αυτά**.
- Παρατηρείται τουρκικό ενδιαφέρον για πετρελαιοειδή-λιπαντικά, παρασκευάσματα φρούτων και λαχανικών, ζώντα ζώα, ανόργανα χημικά, προϊόντα σιδήρου και χάλυβα, μηχανήματα οπτικής –μετρήσεων, δέρματα, καλλυντικά, διάφορα δομικά υλικά, ιατρικά-φαρμακευτικά, πλαστικές ύλες-μονωτικά, μηχανήματα Γραφείου, ηλεκτρικές συσκευές και προϊόντα ξυλείας.
- Προοπτικές παρουσιάζονται επίσης και για τον κλάδο τροφίμων και ποτών, ιδιαίτερα βιολογικά και delicatessen. Αν και δασμοφορολογικά προστατευμένος, εντούτοις, με την αύξηση του τουριστικού τουρκικού ρεύματος προς τη χώρα μας, οι τούρκοι καταναλωτές τα γνωρίζουν και στη συνέχεια τα αναζητούν στη ντόπια αγορά.

Ελληνικές εξαγωγές 20 κυριότερων προϊόντων στην Τουρκία κατ' αξία (€) το 2012

CN-2 Προϊόν	2011 Αξία εξαγωγών	2012 Αξία εξαγωγών	2011-12 Μεταβολή (%)	2012 Σύνθεση (%)
27 Ορυκτά λάδια-καύσιμα	1.186.631.175	1.968.774.221	66%	71,5%
39 Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα	158.710.490	152.143.673	- 4%	5%
52 Βαμβάκι	89.187.336	202.060.680	126%	7,3%
76 Αργίλιο και τεχνουργήματα από αργίλιο	48.049.315	67.378.392	40%	2,4%
84 Λέβητες, μηχανές, συσκευές	32.958.416	22.245.588	- 32.5%	0.8%
41 Δέρματα, γουνοδέρματα	26.528.811	30.738.235	16%	1,1%

74 Χαλκός και τεχνουργήματα από χαλκό	25.580.229	44.284.674	73%	1,6%
85 Ηλεκτρικές μηχανές, συσκευές	24.421.894	15.233.422	- 37,6%	0,5%
72 Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας	21.410.132	11.114.416	- 48%	0,4%
73 Τεχνουργήματα από σίδηρο, χάλυβα	21.150.616	6.452.093	- 69%	0,2%
89 Πλοία, σκάφη, πλωτές κατασκευές	18.390.493	22.076.334	20%	0,8%
01 Ζώντα ζώα	14.369.044	7.435.648	49%	0,2%
48 Χαρτί, χαρτόνια	13.255.913	13.174.861	- 0,3%	0.40%
31 Λιπάσματα	12.543.352	11.783.634	6%	0,35%
32 Χρωστικά	11.327.222	11.814.388	4%	0,35%
38 Διάφορα χημικά προϊόντα	9.608.699	7.360.571	- 23%	0,2%
30 Φαρμακευτικά προϊόντα	9.467.172	5.913.365	- 37,5%	2,1%
20 Παρασκευάσματα φρούτων, λαχανικών	9.391.430	2.879.360	- 69%	0,1%
Άλλα	98.839.723	164.673.540	66%	5,8%
ΣΥΝΟΛΟ	1.831.821.462	2.749.840.096	50%	
Εισαγωγές εκτός καυσίμων	645.190.287	781.065.875	21%	28%

Πηγή: TurkStat

Οι **τουρκικές εξαγωγές** προς Ελλάδα, οι οποίες το 2012 έφτασαν τα 1, 02 δις.ευρώ αφορούν κυρίως μέταλλα, ανταλλακτικά αυτοκινήτων, είδη ένδυσης και αλιεύματα

Εξαγωγές στην Τουρκία κατά κατηγορία προϊόντος

Προϊόν	Αξία € 2012	Αξία € 2011	Αξία € 2010	Μεταβολή % 2011- 2012
Αγροτικά προϊόντα	46.516.555	40.677.740	28.644.348	14,3%
Τρόφιμα και ζώα ζωντανά	44.485.628	37.207.323	24.099.448	19,5%
Ποτά & καπνός	320.447	231.782	1.284.059	38%
Λάδια και λίπη ζωϊκής ή φυτικής προέλευσης	1.710.480	3.238.635	3.260.841	-47%
Πρώτες ύλες	213.706.943	127.907.451	286.891.879	67%
Πρώτες ύλες μη edώδιμες εκτός από καύσιμα	213.706.943	127.907.451	286.891.879	67%

Καύσιμα	1.968.774.221	1.186.619.521	442.732.352	66%
Ορυκτά, καύσιμα, λιπαντικά, κ.λπ.	1.968.774.221	1.186.619.521	442.732.352	66%
Βιομηχανικά προϊόντα	424.735.750	476.550.021	390.309.624	-10%
Χημικά προϊόντα & συναφή (μ.α.κ.)/Βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη/ Διάφορα βιομηχανικά είδη	359.992.586	392.486.429	333.623.021	-8%
Μηχανήματα & υλικό μεταφορών	64.743.364	84.063.524	56.686.603	-22/9%
Άλλα	96.106.627	66.729	23.018	
Είδη & συναλλαγές μη ταξινομημένα κατά κατηγορίες	96.106.627	66.729	23.018	
Συνολικές εξαγωγές	2.749.840.096	1.831.821.462	1.148.601.221	

Πηγή: TurkStat

Αναλυτική παρουσίαση κατηγοριών προϊόντων

Εξετάζονται κατηγορίες προϊόντων για τα οποία είτε υπάρχουν καλές προοπτικές είτε υπάρχει μεγάλο εξαγωγικό ενδιαφέρον από ελληνικές επιχειρήσεις.

ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ –ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ- ΤΡΟΦΙΜΑ

ΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ -ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΑΠΟ ΕΛΛΑΔΑ (€)					
CN2	ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2010	2011	2012	Μεταβολή 2012-2011
1	Ζώντα ζώα	700.334	14.369.044	7.435.648	-48.2%
20	Παρασκευάσματα φρούτων, λαχανικών	6.713.438	9.391.430	3.278.695	-65%
10	Δημητριακά	8.722.801	5.847.022	30.006.257	413%
12	Σπόροι και καρποί ελαιώδεις, βιομηχανικά και φαρμακευτικά φυτά	2.835.878	2.566.157	92.981	-96,3%
3	Ψάρια, μαλακόστρακα, μαλάκια	1.490.648	1.714.545	1.026.948	-40%
8	Βρώσιμα φρούτα και καρποί	2.361.340	1.566.801	1.337.188	-14,6%
6	Προϊόντα φυτικά (ρίζες, βολβοί...)	1.159.748	1.231.064	596.400	-51,5%
2	Κρέατα	812.108	1.028.551	131.008	-87,2%
15	Φυτικά και ζωικά λίπη και έλαια	602.474	875.189	1.617.499	84,8%
18	Κακάο και παρασκευάσματα	429.544	668.868	603.898	-9,7%

19	Παρασκευάσματα δημητριακών, αλεύρων, αμυλούχων...-είδη ζαχαροπλαστικής	67.506	610.905	1.390.102	127,5%
13	Γόμες, ρητίνες και άλλα φυτικά εκχυλίσματα	768.678	507.174	902.052	77,8%
22	Ποτά, αλκοολούχα, ξύδια	1.245.156	220.366	313.013	29,6%
17	Ζάχαρη και ζαχαρώδη παρασκευάσματα	131.264	206.222	118.914	-73,4%
16	Παρασκευάσματα κρεάτων, ψαριών	74.035	106.777	72.334	-32,2%
5	Διάφορα προϊόντα ζωικής προέλευσης	141.310	48.929	115.451	135,9%
7	Βρώσιμα λαχανικά, ρίζες, κόνδυλοι	47.881	33.418	50.538	51,2%
9	Καφές, τσάι, μπαχαρικά	86	14.027	32.571	56,9%
4	Γαλακτοκομικά, αυγά, μέλι	0	7.466	0	-100%
21	Διάφορα παρασκευάσματα διατροφής	129.673	5.448	63.250	1006%
11	Προϊόντα αλευροποιίας	19.823	305	0	-100%

Πηγή: TurkStat

Ο τομέας των αγροτικών προϊόντων και των τροφίμων διέπεται από προστατευτισμό ως προς τον εξωτερικό ανταγωνισμό, καθεστώς, είτε μέσω πρακτικών που δυσχεραίνουν τις εισαγωγές είτε μέσω υψηλών δασμών.

Συγκεκριμένα :

- Ο ΦΠΑ για τα περισσότερα τρόφιμα είναι 8% (σε ορισμένες περιπτώσεις 1%)
- Τα διαδικαστικά θέματα όσον αφορά τα πιστοποιητικά εισαγωγής τα αναλαμβάνει εισαγωγέας
- Λόγω κυρίως των υψηλών δασμών και των ανταγωνιστικών τιμών των τουρκικών προϊόντων υπάρχουν δυσκολίες εξαγωγής για αρκετές κατηγορίες τροφίμων
- Προϊόντα με θετικές προοπτικές: κακάο, σοκολατοειδή, καφές, κατεψυγμένα-κατεψυγμένης ζύμης, βιολογικά, έτοιμα για μαγείρεμα ή για κατανάλωση τρόφιμα, gourmet, εθνικά προϊόντα, προϊόντα υγιεινής διατροφής

Στην Τουρκία δραστηριοποιείται ο Σύνδεσμος Εισαγωγέων Τροφίμων Τουρκίας. Αν και ο προσανατολισμός του Συνδέσμου δεν είναι καθαρά προς την στήριξη των εισαγωγών, εν τούτοις μπορούν οι ενδιαφερόμενοι μέσω του Συνδέσμου αυτού να δεχθούν κάποια συνδρομή ή να κανονίσουν συναντήσεις με Τούρκους εισαγωγείς κατά την διάρκεια κάποιας έκθεσης, όχι όμως για προϊόντα τα οποία θεωρούνται ανταγωνιστικά ως προς της τουρκική παραγωγή, όπως οι ελιές και το ελαιόλαδο.

TUGIDER

TÜM GIDA DIŞ TİCARET DERNEĞİ

Büyükdere Caddesi Somer Apt. No:64 D:13 K:5 - Mecidiyeköy / İstanbul

Tel : 0090 212 347 25 60 pbx

Fax : 0090 212 347 25 70

Ελαιόλαδο

Σύμφωνα με στοιχεία του τουρκικού Ινστιτούτου Στατιστικής για το 2012, τη χρονιά αυτή οι εξαγωγές ελαιολάδου από τη χώρα μας προς την Τουρκία ανήλθαν σε 92.981 ευρώ, ενώ για το δεκάμηνο 2013 άγγιξαν τα 7.066.528 ευρώ, εντυπωσιακή, αύξηση, δεδομένου ότι τις προηγούμενες χρονιές οι ελληνικές εξαγωγές ελαιολάδου ήταν πενιχρές (το 2011 οι εξαγωγές μας προς Τουρκία ήταν μηδενικές), πλην όμως ακόμα περιορισμένες.

Επιπλέον, δεν έχει διαπιστωθεί να πωλείται τυποποιημένο εισαγόμενο ελαιόλαδο στην αγορά.

Η Τουρκία έχει κάνει σημαντικά βήματα τα τελευταία 5 έτη στην εγχώρια παραγωγή λαδιού, κυρίως στα δυτικά παράλια της χώρας. Σημειώνεται μάλιστα ότι οι εξαγωγές του τουρκικού ελαιολάδου υπερδιπλασιάστηκαν την περίοδο Νοεμβρίου 2012 – Μαρτίου 2013, σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, φτάνοντας περίπου τους 45.000 τόνους. Η θεαματική αυτή αύξηση των τουρκικών εξαγωγών οφείλεται και στο γεγονός της κατά περίπου 60% μείωσης της ισπανικής παραγωγής στο 2012, εξαιτίας των περιορισμένων βροχοπτώσεων. Η μείωση αυτή σε συνδυασμό και με την άρση των δασμών επί των εισαγωγών τουρκικού ελαιολάδου στην αγορά της ΕΕ, έδωσε περαιτέρω ώθηση στις τουρκικές εξαγωγές ελαιολάδου, καταγράφοντας διπλασιασμό τους τόσο σε ποσότητα όσο και σε αξία.

Σήμερα, η Τουρκία κατατάσσεται στην 5^η θέση στην παγκόσμια παραγωγή ελαιολάδου, μετά την Ισπανία, Ιταλία, Ελλάδα και Τυνησία.

Εξαγωγές οίνων-αλκοολούχων

Τα αλκοολούχα ποτά επιβαρύνονται με φόρο ειδικής κατανάλωσης (φεκ).

Για τις κατηγορίες αλκοολούχων ελληνικού ενδιαφέροντος, ο φεκ ανέρχεται σε: μπίρα 63% κατ αξίαν συν 0,53 τ.λ./λ., κρασιά 2,94 τ.λ./λ., αποστάγματα από κρασί-τσίπουρα 83,16τ.λ./λ., ηδύποτα –λικέρ 87,12 τ.λ./λ., ούζο 87,12 τ.λ./λ.

Επιπλέον, τα προερχόμενα από χώρες της ΕΕ κρασιά επιβαρύνονται με δασμούς εισαγωγής 50% επί της τιμής CIF (στο ούζο, στο λικέρ και στο τσίπουρο δεν επιβάλλονται δασμοί).

Όλα τα οινοπνευματώδη επιβαρύνονται με ΦΠΑ 18%.

Παρά την υψηλή φορολόγηση, αλλά και άλλους περιορισμούς στην κατανάλωση αλκοολούχων στην Τουρκία (περιορισμοί στη διαφήμιση, δυσκολίες αδειοδότησης για πώληση κ.ά.), η κατανάλωση τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει αυξητική τάση.

Η μέση ετήσια κατανάλωση αλκοόλ πάντως στην Τουρκία είναι μόλις 1,4 λίτρα, εξακολουθώντας να παραμένει σε χαμηλά επίπεδα σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (10,8 λίτρα). Η υψηλότερη κατανάλωση πραγματοποιείται στις περισσότερο δυτικοποιημένες περιοχές, καθώς και στις περιοχές με έντονη τουριστική κίνηση, ενώ στην ΝΑ Τουρκία είναι περιορισμένη.

Όσον αφορά τις εισαγωγές κρασιών στην Τουρκία, ενώ έως το 2003 το ύψος τους ήταν ελάχιστο, το διάστημα 2004-2009 παρουσιάζουν ανοδική τάση (σε εκατ. €: 1,2 – 2,1 – 2,6 – 2,3 – 3,1 – 2,3 αντιστοίχως) η οποία εμφανίζει μεγαλύτερη δυναμική τη διετία 2010-11 (2010: 4.194.319 € και 2011: 5.075.408 €). Οι κυριότερες χώρες εισαγωγής είναι οι: Γαλλία, Ιταλία, Χιλή, Αυστραλία, ΗΠΑ. Τα ελληνικά κρασιά δεν έχουν καταφέρει προς τον παρόν να διεκδικήσουν μερίδιο της τ/ αγοράς. Μικρή, σταθερά, είναι η ελληνική παρουσία στις κατηγορίες αποσταγμάτων από κρασί-τσίπουρων, λικέρ και ούζου. Το 2012 καταγράφηκαν για πρώτη φορά αξιόλογες εισαγωγές ελληνικής μπίρας.

Τυριά

Οι εξαγωγές φέτας και παραδοσιακών ελληνικών τυριών στην Τουρκία συναντούν υψηλές δασμολογικές επιβαρύνσεις και γι αυτό είναι σχεδόν ανύπαρκτες.

Συγκεκριμένα, πέρα από το όριο της ποσόστωσης των 2.000 τόνων οι οποίοι δεν επιβαρύνονται δασμολογικά, για ποσότητες μεγαλύτερες αυτού του ορίου ο δασμός εισαγωγής είναι 180%. Επιπλέον, η ποσόστωση δεν εφαρμόζεται με τον τρόπο που εφαρμόζεται στην ΕΕ, δηλαδή «first come-first served», αλλά υπάρχει περιορισμός 3 τόνων ανά δασμολογικό κωδικό και ανά αίτηση.

Παρομοίως για το κεφαλοτύρι, ο δασμός εισαγωγής εκτός ποσόστωσης είναι 138%. Υπάρχουν βέβαια και κατηγορίες τυριών, κυρίως εκείνες οι οποίες δεν θεωρούνται ανταγωνιστικές ως προς την τουρκική παραγωγή, στα οποία ο δασμός εισαγωγής είναι χαμηλότερος (π.χ. παρμεζάνα, ροκφόρ κ.ά. 43%).

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΠΟΤΩΝ

- Οικονομία σε αναπτυξιακή τροχιά
- Εκτίμηση για περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα τροφίμων και ποτών (ως ποσοστά ΑΕΠ, η κατανάλωση τροφίμων και ποτών θα φθάσει στο 8% και 16.4% αντίστοιχα μέχρι 2014) . Αύξηση του όγκου εμπορικών συναλλαγών στα 9.1 δισ. \$ μέχρι 2014. Αύξηση κατανάλωσης βιολογικών προϊόντων
- χαμηλός μ.ο. ηλικίας
- Περισσότερες απασχολούμενες γυναίκες και ως εκ τούτου ζήτηση για νέα προϊόντα συσκευασμένα , κατεψυγμένα, έτοιμα φαγητά, βιολογικά, delicatessen
- Σημαντική αύξηση εισοδήματος –υψηλό ποσοστό νεοπλουτισμού
- Επίδειξη –μιμητικό αποτέλεσμα
- Αυξητική τάση εισόδου νέων προϊόντων και κατανάλωσης ποιοτικών προϊόντων (π.χ βιολογικών, μεσογειακής διατροφής)
- ενίσχυση οργανωμένου λιανεμπορίου
- Αύξηση τουριστικού ρεύματος

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΠΟΤΩΝ

- Βάση συμφωνίας τελωνειακής Ένωσης Ε.Ε –Τουρκίας, όλα τα αγροτικά προϊόντα προέλευσης Ε.Ε δασμοφορολογούνται στη Τουρκία . Η δασμοφορολόγηση όμως παρανόμως εφαρμόζεται και για τα εισαγόμενα τρόφιμα και ποτά (βιομηχανικά).
- Υψηλοί δασμοί για κρασί 50%, ελαιόλαδο 46,5%, ελιές 19,5%, μέλι 38%,μαρμελάδες 58,5%,τυριά έως και 180% (φέτα 180%,κεφαλοτύρι 138% ,κεφαλογραβιέρα 138%), αλεύρι σίτου 102,6%, κρασιά -50%, μπαχαρικά 30%,τσάι 145%
- αλκοολούχα: υψηλός ΦΕΚ(μπίρα ΦΕΚ 63%+0,63 τ.λ/λ, κρασιά 3,53 τ.λ./λίτρο, τσίπουρα- 104,87 τ.λ./λ. λικέρ- 104,87 τ.λ./λ., ούζο 79.07 τ.λ./λ.)
- ΦΠΑ για όλα τα οινοπνευματώδη 18%
- διαδικασίες εισαγωγής
- υψηλές τιμές ραφίου
- κίνδυνος αντιγραφής προϊόντων

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ – REAL ESTATE- ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

Ο τουρκικός κατασκευαστικός τομέας:

- Δυναμικός- 2ος παγκοσμίως

Στον κατάλογο των 225 μεγαλύτερων, με διεθνή δραστηριότητα, κατασκευαστικών εταιρειών, τον οποίο εκδίδει κάθε χρόνο το περιοδικό Engineering News Record (ENR), για το 2012 περιλαμβάνονται 38 τ/ κατασκευαστικές, (για το 2011 περιλαμβάνονταν 33 τ/ κατασκευαστικές, έναντι 31 το 2010 και 23 το 2009), κατατάσσοντας την Τουρκία ως τη δεύτερη χώρα με τις περισσότερες εταιρείες στον κατάλογο μετά την Κίνα.

- Αντιπροσωπεύει το **4,4% του ΑΕΠ** της Τουρκίας
- Απασχολεί 1,79 εκατομμύρια εργαζόμενους και αντιπροσωπεύει το 6,9% απασχόλησης (Μ.Ο 2012)
- γρήγορη ανάπτυξη δεκαετία του '80 - συρρίκνωση την περίοδο 1993-2001 - 2002 ανάκαμψη με εξαίρεση περίοδο 2008-9

Το 2012 πωλήθηκαν περίπου **701.621** κατοικίες (708.275 το 2011 και 607.098 το 2010), ενώ μόνο το εννεάμηνο 2013 οι πωλήσεις κατοικιών ανήλθαν στις **862.154**.

- **Αιτίες ανάπτυξης:** οικονομική σταθερότητα, χαμηλά επιτόκια δανεισμού και σχετική ευκολία χορήγησης δανείων, αύξηση πληθυσμού - μεγάλη τάση αστικοποίησης- νέος πληθυσμός που επιθυμεί να αποκτήσει κατοικία, αύξηση εισοδήματος, προτίμηση για απόκτηση κατοικίας αντί ενοικίασης, επιθετική πολιτική ΤΟΚΙ (κρατικού κατασκευαστικού οργανισμού)
- Τη διετία 2010-2012 σημειώθηκε μείωση κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες (από 51% το 2010 σε 41% το 2012) των ετησίων εσόδων από πωλήσεις ακινήτων στις τρεις μεγαλύτερες πόλεις της Τουρκίας (Κωνσταντινούπολη, Άγκυρα και Σμύρνη). Αντίθετα αυξημένα έσοδα καταγράφονται στην Περιφέρεια, γεγονός που αναδεικνύει τη μετατόπιση της ζήτησης ακινήτων από μεγάλες σε αναπτυσσόμενες επαρχιακές και ειδικότερα πόλεις της Ανατολίας.
- Η στεγαστική πίστη αυξήθηκε από περίπου 1 δις δολ. το 2004 σε 86 δις δολ. το 2012. Παράλληλα, μέσα στα τέσσερα τελευταία χρόνια αυξήθηκε σημαντικά το ποσοστό των νόμιμων κατασκευών κατοικιών, από το 50% το 2004 σε 75% το 2012.
- **Άλλοδαπές εταιρείες αναλαμβάνουν έργα μέσω κοινοπραξιών με αντίστοιχες τουρκικές.**
- Στον πίνακα που ακολουθεί απεικονίζεται η εξέλιξη την τελευταία δεκαετία έκδοσης αδειών ανοικοδόμησης και κατασκευής κτιρίων

Ετος	Ποσοστό μεταβολής (%)					
	Σύνολο ετησίως	Ποσοστό μεταβολής ετησίως	Q I	Q II	Q III	Q IV
Αδειες Ανοικοδομησης -						
	- Έκταση (m ²)					
2002	36 187 021	-	-	99,7	-12,7	31,7
2003	45 516 030	25,8	-46,0	70,4	15,0	26,4
2004	69 719 611	53,2	-10,5	3,6	13,7	46,4
2005	106 424 587	52,6	-35,3	69,0	3,9	31,9
2006	122 909 886	15,5	-39,2	59,4	-10,8	7,7
2007	125 067 023	1,8	-28,8	53,4	-16,5	6,4
2008	103 846 233	-17,0	-28,1	31,9	-18,3	-7,8

2009	100 726 544	-3,0	23,6	-22,6	-9,9	42,5
2010	176 429 366	75,2	-15,0	47,5	-13,6	169,5
2011	123 665 521	-29,9	-75,1	47,0	-1,3	35,8
2012	153 320 962	24,0	-24,3	38,5	-19,0	23,9
2013	120 029 711	-	-25,6	45,4	-13,9	-

Αριθμός ανεγερθέντων κτηρίων						
2002	161 920	-	-	122,1	-10,2	27,2
2003	202 854	25,3	-50,6	90,7	14,4	22,1
2004	330 446	62,9	-15,4	20,9	18,0	37,9
2005	546 618	65,4	-33,3	82,5	0,6	30,9
2006	600 387	9,8	-37,8	50,9	-15,2	9,7
2007	584 955	-2,6	-30,8	51,7	-11,9	1,1
2008	503 565	-13,9	-20,0	22,2	-19,2	-4,9
2009	518 475	3,0	18,9	-16,1	-4,2	47,0
2010	907 451	75,0	-19,0	40,3	-8,1	156,5
2011	650 140	-28,4	-74,4	49,7	-3,9	38,9
2012	752 157	15,7	-33,8	50,3	-21,9	28,6
2013	591 014	-	-26,9	49,4	-19,8	-

- **Πραγματοποιούνται πολλά έργα υποδομών** (αυτοκινητόδρομοι, σιδηροδρομικό δίκτυο, λιμάνια, σήραγγες, μετρό, ενέργεια). Η χρηματοδότησή τους σε μεγάλο βαθμό προέρχεται και από το εξωτερικό. Επίσης, πραγματοποιούνται εκτεταμένα έργα κατασκευής κατοικιών, εμπορικών κέντρων, έργων που σχετίζονται με τον τουριστικό τομέα, έργων αναπαλαίωσης και ανοικοδόμησης στο ιστορικό κέντρο πόλεων
- Το 2013, πραγματοποιήθηκε αποκατάσταση σιδηροδρομικών δικτύων έκτασης 1.098 χμ και δημιουργία νέων γραμμών έκτασης 144 χμ
- Δυνατότητες παρουσιάζονται στον τομέα υπηρεσιών και έργων που προσανατολίζονται προς τη μείωση του κόστους ενέργειας, την ανάγκη μεγαλύτερης ενεργειακής επάρκειας, την ανάγκη μείωσης της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων
- **Μεγάλα έργα που δρομολογούνται:**

1) Τρίτο Αεροδρόμιο Κων/πολης:

Ολοκληρώθηκε το Μάιο 2013 ο διαγωνισμός για το έργο κατασκευής-λειτουργίας-μεταβίβασης του τρίτου αεροδρομίου της Κωνσταντινούπολης με την ανάδειξη Κοινοπραξίας πέντε τουρκικών εταιρειών (Cengiz-Kolin-Limak-Mara-Kalyon) της οποίας η προσφορά μίσθωσης ανέρχεται στο ποσό των 22,1 δις ευρώ για 25 έτη, αρχής γενομένης από το 2017, που αναμένεται να ολοκληρωθεί η κατασκευή του αεροδρομίου.

Το εν λόγω αεροδρόμιο, που προβλέπεται να κατασκευαστεί σε τέσσερα στάδια εντός 42 μηνών με τη διαδικασία της Σύμπραξης Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) αναμένεται, αρχικά, να εξυπηρετεί ετησίως 90 εκ επιβάτες, που σταδιακά θα αυξηθούν σε 150 εκ. επιβάτες, κατατάσσοντάς το μεταξύ των μεγαλύτερων αεροδρομίων παγκοσμίως, από πλευράς δυναμικότητας. Παράλληλα, προβλέπεται να δημιουργηθούν 100.000 νέες θέσεις εργασίας.

Σημειώνεται ότι το 80% περίπου της περιοχής που θα κατασκευαστεί το νέο αεροδρόμιο, στην ευρωπαϊκή πλευρά της Κωνσταντινούπολης, ανάμεσα στις περιοχές της Μαύρης Θάλασσας Yeniköy και Akripar, είναι δασική γη και προβλέπεται ότι από το συνολικό αριθμό των δέντρων της περιοχής το 85% περίπου αυτών θα κοπούν και θα μετακινηθούν σε άλλες περιοχές, σύμφωνα με τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

2) Τρίτη Γέφυρα Βοσπόρου:

Η κοινοπραξία μεταξύ της τουρκικής κατασκευαστικής εταιρείας İztaş İnşaat Sanayi Ticaret και του ιταλικού κατασκευαστικού ομίλου Astaldi επικράτησε στη διεκδίκηση του έργου κατασκευής αυτοκινητοδρόμου στα βόρεια του Μαρμαρά, το οποίο θα περιλαμβάνει και την κατασκευή της τρίτης γέφυρας πάνω από τα στενά του Βοσπόρου. Η τρίτη γέφυρα (1,275 μέτρων με τέσσερις λωρίδες ανά κατεύθυνση), πρόκειται να συνδέσει την περιοχή της Sariyer της Ευρωπαϊκής πλευράς με την περιοχή της Beykoz στην ασιατική πλευρά ενώ το κόστος κατασκευής της προβλέπεται να φτάσει τα 4,5 δις λίρες

3) Σήραγγα Marmaray

Εγκαινιάστηκε 29.10.2013 κατά την 90^η επέτειο ίδρυσης της Τουρκικής Δημοκρατίας το Marmaray, ένα από τα μεγαλύτερα και σημαντικότερα σιδηροδρομικά σχέδια παγκοσμίως, με το οποίο ενώνονται μέσω μιας υποθαλάσσιας σήραγγας μήκους 1,4 χιλιομέτρων, η Ευρωπαϊκή με την Ασιατική ήπειρο.

Η κατασκευή της σήραγγας, τις εργασίες της οποίας ανέλαβε κοινοπραξία ιαπωνικών και τουρκικών εταιριών (Taisei-KumagaiGumi-Nurol-Gama), κόστισε συνολικά 4,1 δις.δολάρια, πραγματοποιήθηκε και με τη χρηματοδότηση από την Ιαπωνική Τράπεζα Διεθνούς Συνεργασίας και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και υπολογίζεται ότι θα εξυπηρετεί 75.000 επιβάτες την ώρα, αποσυμφορίζοντας την κυκλοφορία στην Κωνσταντινούπολη.

ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

- Ο κλάδος **παραγωγής** δομικών υλικών είναι ο τρίτος μεγαλύτερος στην Τουρκία
- Η Τουρκία είναι η 5^η μεγαλύτερη χώρα σε εξαγωγές δομικών υλικών.

- Οι πιο σημαντικές της επιδόσεις είναι στην **παραγωγή και στις εξαγωγές**: τσιμέντου, έτοιμου σκυροδέματος, αεριζόμενου σκυροδέματος, σωλήνων από χάλυβα, υαλοπινάκων, υαλοπετασμάτων, κεραμικών υλικών επιχρίσματος, κεραμικών ειδών υγιεινής, δομικών επιχρισμάτων, φυσικών λίθων, ακατέργαστου μαρμάρου – τραβερτίνη, πλαστικών κουφωμάτων παραθύρων, πλαστικών προκατασκευασμένων στοιχείων, δομικών υλικών από αλουμίνιο. Οι εξαγωγές της για το 2012 σε δομικά υλικά ανήλθαν σε 21,29 δισ. δολάρια, ενώ στόχος, σύμφωνα με τον Πρόεδρο της Ένωσης παραγωγών δομικών υλικών, στόχος είναι οι εξαγωγές να αγγίξουν τα 40 δις δολάρια για το 2015.
- **Προοπτικές εισαγωγών σε:**
 - υαλοβάμβακα
 - δομικά υλικά από αλουμίνιο
 - ανελκυστήρες
 - κεραμικά καλύμματα
 - προϊόντα ασφάλτου, γύψου, τσιμέντου, σκυροδέματος
 - ορυκτοβάμβακα
 - προκατασκευασμένα στοιχεία
 - ταπετσαρίες τοίχου
 - σώματα καλοριφέρ
 - είδη υγιεινής από αλουμίνιο
 - σιδερένιες και χαλύβδινες συσκευές
 - κεραμικά είδη υγιεινής
 - τσιμέντο
 - γύψος
 - τούβλα, πλακάκια, κεραμίδια
 - μηχανήματα θ/ψ
 - ηλεκτρολογικό υλικό
 - σιδηρές και χαλύβδινες σωληνώσεις και σύνδεσμοι
 - επιχρίσματα
 - βρύσες και βάνες
 - σιδηρά και χαλύβδινα βίδες και παξιμάδια
 - κλειδαριές και σχετ. εξοπλισμός
 - σιδηρά και χαλύβδινα βέργες, προφίλ, σύρματα, καρφιά, μπουλόνια κ.ά
 - δομικά υλικά από ξύλο
 - δομικά υλικά από πλαστικό
 - μονωμένα καλώδια
 - συσκευές φωτισμού
 - επεξεργασμένοι λίθοι (μάρμαρο, γρανίτης)
 - σιδηρά και χαλύβδινα συναρμολογούμενα είδη
 - υαλοπετάσματα, μονωτικοί ύαλοι, υαλότουβλα

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ

- Παρά το ότι η εγχώρια βιομηχανία παρουσιάζει αξιόλογη ανάπτυξη, παρατηρείται ισχυρή εξάρτηση από τις εισαγωγές. Το 2012 οι τουρκικές εξαγωγές φαρμακευτικών ήταν **513.423.592** ευρώ, ενώ οι εισαγωγές **3.107.762.437** ευρώ, ενώ για το δεκάμηνο του 2013 οι τουρκικές εξαγωγές φαρμακευτικών ήταν **398.889.844** ευρώ, ενώ οι εισαγωγές **2.325.109.938** ευρώ
- Η μέση **κατά κεφαλήν φαρμακευτική δαπάνη** παρά το ότι έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια θεωρείται χαμηλή (1,8% επί των συνολικών δαπανών των νοικοκυριών), γεγονός που δείχνει ότι υπάρχει

περιθώριο περαιτέρω αύξησης (Κατά κεφαλήν δαπάνη για την περίοδο 2004-9 σε δολ.: 87-102-106-142-157-144). Η κατά κεφαλήν κατανάλωση το 2012 ήταν 121 USD

- Οι **δαπάνες υγείας** στην Τουρκία αντιπροσωπεύουν το 6,7% του ΑΕΠ της χώρας, τη στιγμή που ο αντίστοιχος μέσος όρος των χωρών του ΟΟΣΑ είναι 9,5% (2010).
- Από τις συνολικές δαπάνες υγείας ποσοστό 25-30% αντιπροσωπεύουν οι φαρμακευτικές δαπάνες.
- Τα **μη συνταγογραφούμενα** (OTC - Over The Counter) καλύπτουν χαμηλό ποσοστό της αγοράς (περίπου 10%). Η κατά κεφαλήν κατανάλωση είναι χαμηλή, ειδικά σε περιοχές με χαμηλότερο διαθέσιμο εισόδημα, όπως οι ανατολικές περιοχές της χώρας. Η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος και η αλλαγή των καταναλωτικών προτύπων αναμένεται να συμβάλλουν θετικά στην ανάπτυξη της σχετικής αγοράς.
- Ως προς τα μερίδια αγοράς **πρωτότυπων-γενόσημων**, το 2011 τα πρωτότυπα αντιπροσώπευαν το 52,4% του συνολικού όγκου και ως προς την αξία το 38,4% του συνόλου, ενώ τα γενόσημα το 47,6% του συνολικού όγκου και το 61,6% της συνολικής αξίας. Η τάση που εμφανίζεται υποδεικνύει ενίσχυση των γενόσημων έναντι των πρωτότυπων.
- Οι εισαγωγές αφορούν κατά κύριο λόγο πρωτότυπα φάρμακα.
- Οι εισαγωγές πρώτων υλών και ημιεπεξεργασμένων προϊόντων αποτελούν το ¼ των συνολικών εισαγωγών
- Οι **ελληνικές εξαγωγές φαρμάκων** προς την Τουρκία το 2012 ανήλθαν σε 5.913.365 ευρώ, σημειώνοντας μείωση κατά 37,5% σε σχέση με το 2011 (ελληνικές εξαγωγές φαρμακευτικών κατά το 2011 σε απόλυτους αριθμούς: 9.467.172 ευρώ).
Οι ελληνικές εξαγωγές προς Τουρκία την ίδια χρονιά αντιπροσώπευαν το 1,9% του συνόλου των τουρκικών εισαγωγών σε φαρμακευτικά.
Οι κυριότερες κατηγορίες φαρμάκων που εξήχθησαν από τη χώρα μας το 2012 ήταν:
- Συσκευασμένα φάρμακα σε μορφή δόσεων: € 5.828.227
- Χειρουργικός εξοπλισμός: 79.401€
- Γάζες: 3.544€
Το 10μηνο 2013 οι εισαγωγές φαρμάκων της Τουρκίας συνολικά ήταν 2.325.109.938 ευρώ, με τις ελληνικές να ανέρχονται σε 5.759.199 ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 2,47% των συνολικών εισαγωγών και αυξημένες κατά 26% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2012.

- **Καθεστώς εισαγωγών**

Τα εισαγόμενα από τις χώρες ΕΕ φάρμακα δεν επιβαρύνονται δασμολογικά.

Τα εισαγόμενα φαρμακευτικά προϊόντα πρέπει να συνοδεύονται από πιστοποιητικό συμμόρφωσης (conformity certificate) του Υπουργείου Υγείας της Τουρκίας.

Επίσης, από το 2010, για τα εισαγόμενα από την ΕΕ φαρμακευτικά προϊόντα η Τουρκία δεν δέχεται τα πιστοποιητικά Ορθής Παραγωγικής Πρακτικής (GMP) τα οποία εκδίδονται από φορείς χωρών της ΕΕ, όπως γινόταν έως τότε. Έκτοτε, για τα εξαγόμενα από χώρες της ΕΕ φαρμακευτικά προϊόντα γίνονται δεκτά από τις τ/ αρχές μόνον πιστοποιητικά τα οποία έχουν εκδοθεί από επίσημους Τούρκους ελεγκτές. Εάν ένα φαρμακευτικό προϊόν δεν διαθέτει τέτοιο πιστοποιητικό δεν μπορεί να πάρει άδεια κυκλοφορίας. Εξαιτίας της πρακτικής αυτής, παρατηρούνται καθυστερήσεις στη διαδικασία εισαγωγής.

ΚΑΛΥΝΤΙΚΑ

- Ρυθμοί ανάπτυξης αγοράς 10% περίπου ετησίως και το μέγεθός της υπολογίζεται σε \$2,8 δις (2012)
- 200 δις δολάρια επενδεδυμένο κεφάλαιο

- Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρήθηκε είσοδος ξένων επενδυτών και πολυεθνικών εταιρειών στην τοπική αγορά
- Ανάπτυξη εγχώριας βιομηχανίας αλλά με έντονη εξάρτηση από εισαγόμενες πρώτες ύλες
- Υψηλός ανταγωνισμός αγοράς - οι μεγαλύτερες πολυεθνικές δραστηριοποιούνται και στην τ/ αγορά καλύπτοντας μεγάλο μερίδιο αγοράς
- Παράγοντες ανάπτυξης: ο αυξανόμενος αριθμός των εργαζόμενων γυναικών, η ανάπτυξη αστικών κέντρων, ο νεαρός πληθυσμός, η αλλαγή στα καταναλωτικά πρότυπα/αναζήτηση ποιοτικών-φυσικών προϊόντων, η διάδοση κι επέκταση κέντρων wellness & spa
- Το 1/3 της αγοράς αφορά προϊόντα περιποίησης μαλλιών (61% σαμπουάν, styling). Επίσης, δυναμική παρουσιάζουν προϊόντα ανδρικής περιποίησης, αποτρίχωτικά, μακιγιάζ ματιών, κραγιόν, οδοντόπαστες, αποσμητικά, προϊόντα υγιεινής-περιποίησης μωρών
- Ενδιαφέρον για τα φυσικά προϊόντα
- Άνοδος αντιηλιακά (ενημέρωση, τουρισμός)
- Ευαισθησία σχέση τιμής/αξίας
Λιανική πώληση
- Αλυσίδες λιανικής καλλυντικών: Sevil Kozmetik, Tekin Acar, Altug Parfumeri, επίσης Sephora, MAC, Body Shop, Clinique, Lush, Yves Rocher, L'occitane
- Μεγάλο ποσοστό πωλήσεων πραγματοποιείται στα super market
- Στα φαρμακεία η πώληση δεν είναι διαδεδομένη
- Τα κυριότερα εισαγόμενα προϊόντα είναι: σαμπουάν, κρέμες-λάδια για την περιποίηση του δέρματος, οδοντόπαστες, κολώνιες, βαφές μαλλιών, μακιγιάζ ματιών, αποσμητικά σώματος

• **Κυριότερα εισαγωγές ελληνικών προϊόντων στην Τουρκία (2012):**

Προϊόντα για τη φροντίδα δέρματος	5.289.900 €
<u>Σαμπουάν</u>	<u>2.064.699 €</u>
<u>Διάφορα μείγματα ευωδών ουσιών – πρώτες ύλες</u>	<u>667.101 €</u>
<u>Παρασκευάσματα για περιποίηση μαλλιών (εκτός σαμπουάν)</u>	<u>586.836 €</u>
<u>Αιθέρια έλαια</u>	<u>160.344 €</u>
<u>Παρασκευάσματα ξυρίσματος, αποσμητικά σώματος κλπ</u>	<u>285.838 €</u>
<u>Άλλα προϊόντα (περιποίησης σώματος & κολώνιες)</u>	<u>72.115 €</u>
<u>Σύνολο :</u>	<u>9.126.833 €</u>

• **Συνολικές εξαγωγές Τουρκίας προς Ελλάδα (2012): 2.024.736 €**

ΠΛΑΣΤΙΚΑ

Αγορά πλαστικών

- ταχέως αναπτυσσόμενη
- μέσος όρος ανάπτυξης 2002-7: 15%, 2008: -4%, 2009-10: 20%
- 7.000 εταιρείες το 2012- 98% ΜΜΕ – περίπου 140 ξένων κεφαλαίων, οι μισές από ΕΕ (Γερμανία, Ολλανδία, ΗΠΑ, Γαλία, Ιταλία)
- 20 εκατομμύρια δολάρια ετήσια κέρδη
- 8 δισ δολάρια προστιθέμενη αξία ΑΕΠ
- 250.000 εργαζόμενοι
- 70 kg per capita κατανάλωση
- 85% εξωτερική εξάρτηση σε πρώτες ύλες
- Συνολικές εξαγωγές 4,8 δισ δολάρια-εισαγωγές 12,8 δισ δολάρια το 2011, 9,8 δισ δολάρια 2012
- εξαρτάται από εισαγωγές πετροχημικών για την παραγωγή πλαστικών προϊόντων για την εγχώρια αγορά και τις αγορές του εξωτερικού

- η κατανάλωση κατευθύνεται κυρίως προς: υλικά συσκευασίας, κατασκευαστικό τομέα, ηλεκτρικές συσκευές, γεωργία, ένδυση υπόδηση, αυτοκινητοβιομηχανία κ.ά.

Πλαστικές πρώτες ύλες

- Η εγχώρια παραγωγή καλύπτει μόλις το 15% της ζήτησης με μικρή προοπτική αύξησης στο άμεσο μέλλον
- Η PETKIM (κρατική έως το 2008, οπότε πωλήθηκε το 51% - 2,04 δισ.USD στη SOCAR Αζερμπαϊτζάν) καλύπτει 85% εγχώριας παραγωγής

	2012 εισαγωγές συνολικές	2012 Ελληνικές εισαγωγές
PE	2.304.755.968	461.919
PP	2.776.713.371	130.281.599
PS	1.011.585.078	20.284.806
PVC	917.979.781	964.269
Ακρυλικά ολυμερή	374.936.329	143.245
PET	1.279.134.793	3.148.813
Πολυαμίδια	511.604.641	157.327
Ρητίνες	589.207.537	2.680.360
Σιλικόνες	105.342.455	
Κυτταρίνες	164.122.001	42216
Άλλα		
ΣΥΝΟΛΟ	9.867.490.799	158.526.291

ΥΛΙΚΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ

- αύξηση κατανάλωσης με την εξάπλωση οργανωμένου λιανεμπορίου, αλλαγή καταναλωτικών προτύπων
- 5.000 εταιρίες δραστηριοποιούνται στην παρασκευή διαφόρων υλικών συσκευασίας
- 90.000 εργαζόμενοι
- η μέση ετήσια κατανάλωση είναι περίπου 3,5 εκατ. τόνοι
- κατανάλωση: χαρτί – χαρτόνι - κυματοειδές χαρτόνι (40%), μεταλλικά υλικά (22%), πλαστικό:29%, γυαλί:13%, ξύλο:9%, μέταλλο: 9%
- Το 2000 το 20% των προϊόντων του οργανωμένου λιανικού εμπορίου ήταν συσκευασμένα και σήμερα το 40%
- Νέες τάσεις – πρωτότυπες συσκευασίες
(Πηγή:<http://www.gpcaplastics.com>)

ΕΝΕΡΓΕΙΑ-ΑΠΕ

- Η ζήτηση ενέργειας της Τουρκίας διπλασιάστηκε μεταξύ 2000-2010 και αναμένεται να τετραπλασιαστεί μεταξύ 2000-2025 . Αυτή η ταχεία αύξηση της ζήτησης οφείλεται στο υψηλό ποσοστό οικονομικής ανάπτυξης της Τουρκίας. Το 1995 μόλις το 20% των αναγκών ενέργειας

της Τουρκίας καλυπτόταν από φυσικό αέριο, ποσοστό που έχει φτάσει σήμερα στο 44 %. Βασικός καταναλωτής ηλεκτρικής ενέργειας στην Τουρκία είναι η βιομηχανία (μεταλλουργία , χημική βιομηχανία. Μηχανουργία).

- Η εγχώρια πρωτογενής παραγωγή ενέργειας στην Τουρκία αντιστοιχεί σε λιγότερο από το 1/3 της κατανάλωσης. Η μειωμένη αυτή αναλογία συνάδει με τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης που έχει επιτύχει η τ/οικονομία, οι οποίοι αναμένεται να διατηρηθούν, γεγονός που συνεπάγεται και αύξηση των ενεργειακών αναγκών της χώρας.
- Η συνολική εγκατεστημένη ισχύς άγγιζε τα 53 GW στις αρχές του 2012 ετησίως (35 % υδροηλεκτρική ενέργεια , 23 % άνθρακα, 3 % αιολική ενέργεια, 0,1 % φωτοβολταϊκά) και παρουσιάζει ρυθμό αύξησης 5% ετησίως.
- Την προηγούμενη δεκαετία παρατηρήθηκε αύξηση της κατανάλωσης άνθρακα, φυσικού αερίου και σημαντική μείωση της κατανάλωση πετρελαίου. Επίσης, διευρύνεται συνεχώς η χρήση υδροηλεκτρικής ενέργειας, με νέες μονάδες παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας να προστίθενται συνεχώς στις ήδη υπάρχουσες. Η Τουρκία κατέχει μεγάλα λιγνιτικά αποθέματα της χώρας τα οποία παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αναξιοποίητα. (Δυναμικότητα μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη 10.000MW, δυναμικότητα υδροηλεκτρικών εγκαταστάσεων 16.000 MW, δυναμικότητα αιολικών πάρκων 1.200 MW)
- Με την ιδιωτικοποίηση της Toroslar Elektrik, ολοκληρώθηκε στα τέλη Σεπτεμβρίου 2013 το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων 18 δημόσιων επιχειρήσεων στον τομέα της διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, αποφέροντας συνολικά έσοδα 12,7 δισ. δολάρια.
- Οι σημαντικότερες ιδιωτικοποιήσεις από τις 18 συνολικά που πραγματοποιήθηκαν, αφορούσαν τις δύο μεγαλύτερες εταιρείες διανομής ηλεκτρικής ενέργειας στην Τουρκία, την Toroslar Elektrik και την AYEDAŞ, οι οποίες αποκτήθηκαν έναντι 3 δις δολ. από την εταιρεία Enerjisa. Έτσι, η εταιρεία Enerjisa, η οποία ανήκει στον τ/όμιλο Sabanci και τον γερμανικό κολοσσό ενέργειας E.ON. γίνεται πλέον μία από τις σημαντικότερες εταιρείες της χώρας στον τομέα αυτό.
- Από τις ΑΠΕ (πλην υδροηλεκτρικών) κυρίως ενισχύθηκε η παραγωγή αιολικής ενέργειας. Η εγκατεστημένη ισχύς από φωτοβολταϊκά συστήματα είναι εξαιρετικά περιορισμένη.
- Νομοθεσία περί ΑΠΕ στην Τουρκία

Οι συμβασιολογημένες τιμές αγοράς (feed-in tariff) για φωτοβολταϊκά στην Τουρκία, σύμφωνα με τα τελευταία δεδομένα, είναι 13,3 δολ.ανά kWh. Η τουρκική κυβέρνηση προσφέρει και πρόσθετα κίνητρα αν στην κατασκευή των φωτοβολταϊκών κινητήρων περιλαμβάνεται και εγχώριο εξάρτημα (domestic component), στοιχείο που μπορεί να ανεβάσει την FID ως και 6,7 δολάρια επιπλέον ανα kWh (πενταετής διάρκεια ευνοϊκής ρύθμισης).

Η εγγύηση τιμής προβλέπεται για 10 χρόνια και μπορούν να επωφεληθούν εταιρείες με έναρξη λειτουργίας από 18/5/2005 (θέση σε ισχύ προηγούμενου Νόμου) έως 31/12/2015 εφόσον είναι κάτοχοι πιστοποιητικών ΑΠΕ (Renewable Energy Resources Certificate). Μετά το 2015 οι εν λόγω τιμές θα αναπροσαρμοστούν από το Συμβούλιο Υπουργών.

Οι επενδυτές που χρησιμοποιούν μηχανολογικό και ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό που έχει κατασκευαστεί στην Τουρκία θα επωφελούνται επιπλέον ενισχύσεων

Η συνολική εγκατεστημένη ισχύς για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ηλιακή που συνδέεται με το δίκτυο μεταφοράς δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 600 MW έως τις 31.12.2013.

Ο ιστότοπος της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας της Τουρκίας είναι: <http://www.emra.org.tr/> και υπάρχει και στην αγγλική. (τηλ. 0090 312 2014001, φαξ. 0090 312 2014050)

Πληροφορίες σχετικά με την αγορά ενέργειας στην Τουρκία, μπορεί να βρει κανείς στον ιστότοπο <http://turkey-electricity.com/page3.html>.

ΔΕΡΜΑΤΑ-ΓΟΥΝΟΔΕΡΜΑΤΑ

Οι ελληνικές εξαγωγές δερμάτων προς την Τουρκία βρίσκονται στην πέμπτη θέση με τις σημαντικότερες εξαγωγικές μας επιδόσεις στη συγκεκριμένη χώρα για το 2012, παρουσιάζοντας μάλιστα αύξηση της τάξης του 16% σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, ενώ η αξία τους σε απόλυτους αριθμούς έφτασε τα 30.738.235 ευρώ. Οι εξαγωγές του συγκεκριμένου προϊόντος περιορίζονται ωστόσο στο 1,1% της συνολικής σύνθεσης των εξαγωγών μας.

Ενώ οι ελληνικές εξαγωγές ακατέργαστων δερμάτων είναι ιδιαίτερα υψηλές, διαμορφώνοντας το εμπορικό ισοζύγιο υπέρ της χώρας μας στην κατηγορία αυτή (αφού οι αντίστοιχες τουρκικές εξαγωγές είναι σε αξία μόλις 68.630 ευρώ), στην κατηγορία των προϊόντων από δέρμα, η Τουρκία έχει σαφές προβάδισμα, καθώς εξάγει προς τη χώρα μας δερμάτινα αξίας 1.004.211 ευρώ και εισάγει από την Ελλάδα προϊόντα αξίας μόλις 70.993 ευρώ, όπως φαίνεται και από τους παρακάτω πίνακες.

Έτος 2012	Δασμολογική κλάση 41: Ακατέργαστα Δέρματα	
	Ελληνικές εξαγωγές προς Τουρκία	39.775.967 δολάρια (30.738.235 ευρώ)
	Ελληνικές Εισαγωγές από Τουρκία	89.018 δολάρια (68.630 ευρώ)

Έτος 2012	Δασμολογική κλάση 42: Προϊόντα από δέρμα	
	Ελληνικές εξαγωγές προς Τουρκία	92.143 δολάρια (70.993 ευρώ)
	Ελληνικές Εισαγωγές από Τουρκία	1.303.698 δολάρια (1.004.211 ευρώ)

Οι περυσινές επιδόσεις της χώρας μας στις εξαγωγές ακατέργαστων δερμάτων στην Τουρκία επιβεβαιώνουν τη σταθερά ανοδική πορεία των εξαγωγών μας, καθώς το 2010 οι αντίστοιχες εξαγωγές ήταν σχεδόν το ήμισυ της επόμενης χρονιάς (13.736.863 ευρώ) και το 2009 ήταν μόλις 9.263.000 ευρώ

Οι ελληνικές εξαγωγές γουνοδερμάτων και ειδών από γουνοδέρματα στην Τουρκία (ΔΚ 43) σημείωσαν σημαντική αύξηση της τάξεως του 173% την τελευταία τετραετία, φτάνοντας το 2012 τα 1.918.639€ από 700.557€ το 2009. Το ίδιο διάστημα, οι τουρκικές εξαγωγές των αντίστοιχων προϊόντων στην Ελλάδα αυξήθηκαν κατά 37,9%.

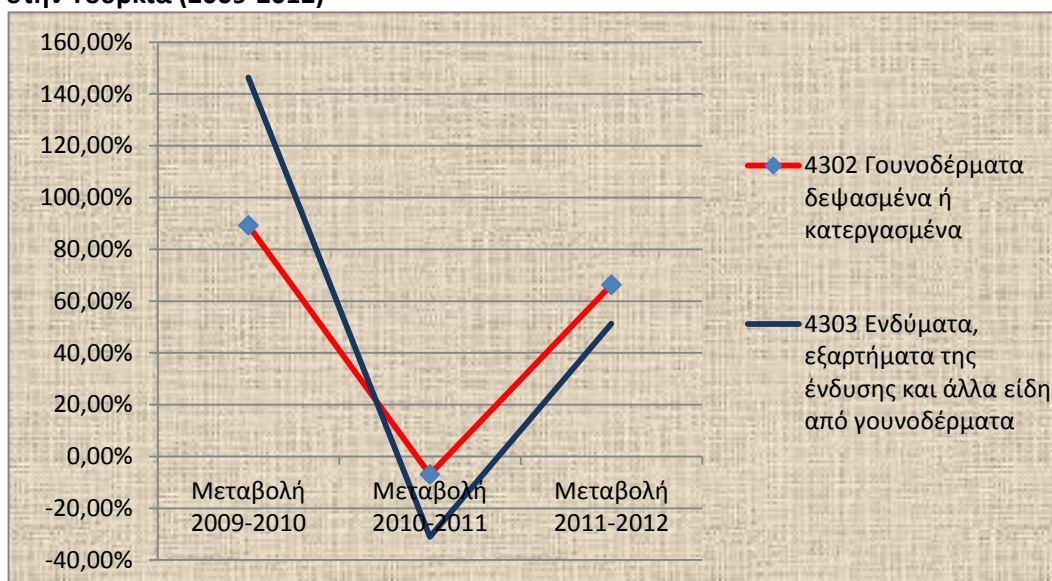
Διμερές εμπόριο γουνοδεμάτων (ΔΚ 43) Ελλάδας – Τουρκίας (2010-2012)

	Ποσά σε €	2010	2011	2012
--	-----------	------	------	------

		Τουρκικές Εξαγωγές στην Ελλάδα	Τουρκικές Εισαγωγές από την Ελλάδα	Τουρκικές Εξαγωγές στην Ελλάδα	Τουρκικές Εισαγωγές από την Ελλάδα	Τουρκικές Εξαγωγές στην Ελλάδα	Τουρκικές Εισαγωγές από την Ελλάδα
4302	Γουνοδέρματα δεψασμένα ή κατεργασμένα (στα οποία περιλαμβάνονται και τα κεφάλια, ουρές, πόδια και άλλα κομμάτια, αποκόμματα και απορρίμματα), που δεν έχουν συναρμολογηθεί ή έχουν συναρμολογηθεί (χωρίς προσθήκη άλλων υλών), άλλα από εκείνα της κλάσης 4303	296.452	675.710	388.977	628.379	554.921	1.044.757
4303	Ενδύματα, εξαρτήματα της ένδυσης και άλλα είδη από γουνοδέρματα	278.288	837.169	257.404	577.500	697.954	873.689
4304	Τεχνητά γουνοδέρματα και είδη από τεχνητά γουνοδέρματα	452	899	178	0	420	193
	ΣΥΝΟΛΟ	575.192	1.513.778	646.559	1.205.879	1.253.295	1.918.639

Πηγή: ΤUIK (Στατιστική Υπηρεσίας Τουρκίας)
Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ

Μεταβολή ελληνικών εξαγωγών γουνοδερμάτων και ενδυμάτων από γουνοδέρματα στην Τουρκία (2009-2012)

Πηγή: ΤUIK (Στατιστική Υπηρεσίας Τουρκίας)

Προσέγγιση

Εάν η εταιρεία δεν διαθέτει τα προϊόντα της με τη βοήθεια θυγατρικής της στην Τουρκία, μπορεί να τα διαθέσει μέσω κάποιου εισαγωγέα-διανομέα ή αντιπροσώπου. Τα περισσότερα δίκτυα διανομής στην Τουρκία έχουν ως βάση τους την ευρύτερη περιοχή του Μαρμαρά, ενώ εξαπλώνονται σε όλην την Τουρκία, συχνά και σε γειτονικές χώρες. Σε συγκεκριμένες περιοχές πιθανόν να διαθέτουν δίκτυα τοπικών αντιπροσώπων. Σε περίπτωση που η εταιρεία συνεργάζεται με κάποιον Τούρκο αντιπρόσωπο θα πρέπει να υπάρχει τακτική προσωπική επαφή, (στοιχείο που είναι απαραίτητο στην αγορά της Τουρκίας) συχνά μέσω επισκέψεων.

Ένας τρόπος πρώτης και γνωριμίας με την τοπική αγορά και τον ανταγωνισμό είναι η συμμετοχή ή και η επίσκεψη σε κάποια διεθνή έκθεση, ή άλλες διοργανώσεις.

Πριν τη συνεργασία με κάποια τουρκική εταιρεία, ιδίως σε περιπτώσεις που η «γνωριμία» γίνεται μέσω διαδικτύου, θα πρέπει να προηγηθεί σχετική έρευνα για την αξιοπιστία της εταιρείας αυτής.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

- Πάνω από 30 μεγάλα τουρκικά πρακτορεία συμπεριλαμβάνουν την Ελλάδα στους τουριστικούς τους προορισμούς .
- Οι τούρκοι τουρίστες δείχνουν να προτιμούν ελληνικούς τουρισμούς με ιστορικό και πολιτιστικό υπόβαθρο, με δυνατότητα αγορών και ψυχαγωγίας . Επίσης ταξιδεύουν και για θρησκευτικούς λόγους
- Μεγάλο τουριστικό τουρκικό ενδιαφέρον παρατηρείται , εκτός της Β.Ελλάδας (Θεσσαλονίκη, Καβάλα, Ξάνθη και Αλεξανδρούπολη) για ελληνικά νησιά και κυρίως Μύκονο, Σαντορίνη, Ρόδο, Κω, Μυτιλήνη, Χίο, Σάμο και Κρήτη
- Αύξηση 57.6% τούρκων τουριστών στην Ελλάδα σημειώθηκε στο 2012 σε σχέση με το 2011, ήτοι από 62.226 τουρίστες το 2011 φθάσαμε τους 98.062 το 2012.Συνολικά αφίχθηκαν στην Ελλάδα περίπου 500.000 τούρκοι τουρίστες το 2012 με κανονικές βίζες του 2012 αλλά και παρελθόντων ετών, πράσινα διαβατήρια και τέλος ένας αριθμός με άτυπο τρόπο. Στο οκτάμηνο του 2013 σημειώνεται αύξηση 100% με αποτέλεσμα να εκτιμάται για το 2013 ότι θα πλησιάσουν τους 800.000-900.000 τουρίστες
- Το πιλοτικό πρόγραμμα που εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 2012 για πέντε σημεία εισόδου στην Ελλάδα, ξεκίνησε να εφαρμόζεται από αρχές Μαΐου και για το 2013 για έξι σημεία (Μυτιλήνη, Χίο, Ρόδο, Σάμο, Κω και Καστελόριζο) και θα τελειώσει στο τέλος Οκτωβρίου 2013.
- Η σημαντικότερη τουριστική Έκθεση της Τουρκίας είναι η EMITT στη Κωνσταντινούπολη, 5^η μεγαλύτερη έκθεση του τομέα παγκοσμίως.

- Πρόσφατα η Μικτή Επιτροπή Τουρισμού συμφώνησε στην περαιτέρω ενίσχυση της ελληνοτουρκικής τουριστικής συνεργασίας και ως στόχος τέθηκε η από κοινού προώθηση τουριστικού προϊόντος στις αγορές της Κίνας , Ιαπωνίας, ΗΠΑ και Ινδίας

ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΙΠΛΩΝ

- Ξεκινώντας με μικρά εργαστήρια που παράγουν σκαλισμένο στο χέρι και χειροποίητα έπιπλα κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα, η τουρκική βιομηχανία επίπλων έχει επεκταθεί σε έναν τομέα του οποίου οι εξαγωγές ανέρχονται σε 1,2 δισ. δολάρια ετησίως.
- Μικρά εργαστήρια εξακολουθούν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον κλάδο ενώ οι μεγάλης κλίμακας επιχειρήσεις επίπλων στην Τουρκία παράγουν μοντέλα προσανατολισμένα προς τις εξαγωγές.
- Η τουρκική βιομηχανία επίπλων έχει περίπου 60.000 επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα. Κατά τα τελευταία τρία χρόνια, ο όγκος των επιχειρήσεων σε όρους συνολικών πωλήσεων αυξήθηκε κατά 40%.
- Τα ξύλινα έπιπλα στην Τουρκία έχουν ένα σημαντικό μερίδιο στη συνολική παραγωγή επίπλων στη χώρα.
- Σχεδιαστές επίπλων στην Τουρκία ακολουθούν τις προτιμήσεις των καταναλωτών στις αγορές του εξωτερικού, εισάγοντας συνεχώς νέα σχέδια

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη βιομηχανία επίπλων της Τουρκίας:

- Σύνδεσμος Εξαγωγέων Αιγαίου
www.aegeanexporters.org
- Ένωση Τούρκων Βιομηχάνων Επίπλου και Ξύλου (MOSDER)
www.mosder.org.tr
- Κεντρική Ανατολία - Εξαγωγείς Ξύλου και Δασικών Προϊόντων
www.turkishfurniture.org
- Κωνσταντινούπολη - Σύνδεσμο Εξαγωγέων Ξύλου και Δασικών Προϊόντων
www.iea.org.tr
- Περιφέρεια Μεσογείου - Εξαγωγείς Ξύλου και Δασικών Προϊόντων
<http://en.akib.net>
- Σύνδεσμος Βιομηχάνων και Επιχειρηματιών Επίπλων Γραφείου (OFIBA)
www.omsiad.org.tr
- Σύνδεσμος Εξαγωγέων και Εισαγωγέων - Παραγωγοί Έπιπλα (MOBDER)
www.mobder.org.tr

ΡΟΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΤΟΥΡΚΙΑΣ

- Οι ελληνικές επενδύσεις στη Τουρκία ξεπερνούν σήμερα τα 6,5\$δισ.
- Σύμφωνα με στοιχεία Τουρκικού Υπουργείου Οικονομικών, περίπου 500 εταιρείες ελληνικών συμφερόντων δραστηριοποιούνται στη Τουρκία σε τομείς όπως τραπεζικό, τρόφιμα, ενέργεια κ.τ.λ. Περίπου οι 250 επιχειρήσεις εδρεύουν στη περιοχή Κων/πολης. Από αυτές, πολλές παραμένουν **ανενεργείς** και είναι απλώς εγγεγραμμένες στα μητρώα των Επιμελητηρίων και οι περίπου 60 θεωρούνται οι πλέον σημαντικές.
- Οι Τουρκικές επενδύσεις στην Ελλάδα περιορίζονται σε περίπου 8 εταιρείες στους τομείς τραπεζικό, επίπλων,μαρίνες, ένδυσης και χαρτοβιομηχανία με συνολικό επενδυμένο κεφάλαιο περίπου στα 70 εκατ. Ευρώ.
- Η σημαντικότερη τουρκική επένδυση αφορά τη Τράπεζα ZIRAAT (17 εκατ. ευρώ περίπου) με υποκαταστήματα σε Αθήνα, Κομοτηνή, Ξάνθη και Ρόδο.

ΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΑΞΕ ΠΡΟΣ ΕΛΛΑΔΑ (ΣΕ ΕΚΑΤ.ΔΟΛΑΡΙΑ)

	2012	2011	2010	2009	2008
ΤΟΥΡΚΙΑ	+2,29	-0,94	-0,27	+0,27	+3,1
ΣΥΝΟΛΟ	3.977	3.759	3.634,3	5.184,7	8.216,3
Ποσοστό επί της συνολικής εισροής ΑΞΕ στην Ελλάδα	0,05%	-0,025%	-0,007%	0,0005%	0,003%

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΞΕ ΠΡΟΣ ΤΟΥΡΚΙΑ (ΣΕ ΕΚΑΤ.ΔΟΛΑΡΙΑ)

Country	2012	2011	2010	2009	2008
Turkey	509	518,5	649	5	40,4

TOTAL	917,9	2.183	2.048	2.610	3.704
Ποσοστό ελληνικών εκροών ΑΞΕ από Ελλάδα προς Τουρκία επί συνόλου ελληνικών εκροών ΑΞΕ (Στοιχεία: Τράπεζα της Ελλάδος)	56%	23,7%	31,7%	0,1%	1%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οι κυριότερες πόλεις της Τουρκίας (πλην Άγκυρας και Κων/πολης) και το αντίστοιχο

επιχειρηματικό ενδιαφέρον που παρουσιάζουν για δυνητικούς εξαγωγείς και επενδυτές

ΠΟΛΕΙΣ	ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Σμύρνη	Τουρισμός, αυτοκινητοβιομηχανία, βιομηχανία χημικών, ΑΠΕ, ICT, Αγροτική παραγωγή (βαμβάκι, φρούτα, ελιές, ελαιόλαδο), Καπνά, Τρόφιμα-Ποτά, Σιδηρομεταλλεύματα, Υφασματοβιομηχανίες	Η Σμύρνη συνιστά: 1. Το δεύτερο μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο της χώρας 2. Κέντρο παραγωγής του 9,3% της συνολικής τουρκικής βιομηχανικής παραγωγής 3. Κέντρο δραστηριοποίησης 1600 περίπου διεθνών βιομηχανιών και επιχειρήσεων 4. Έδρα 4000 εξαγωγικών εταιριών 5. χώρο δύο Ελεύθερων Ζωνών και 7 ενεργών Βιομηχανικών Ζωνών, 4 εμπορικών λιμένων και μιας Βιομηχανικής Τεχνολογικής Ζώνης
Προύσα	Αυτοκινητοβιομηχανία, υφάσματα, τρόφιμα (γάλα, αναψυκτικά), συσκευασίες, χειμερινός τουρισμός, θερμά λουτρά	1. Μεγάλες βιομηχανίες όπως FIAT, Renault, CocaCola, Bosch, Pepsi, Sütaş κλπ είναι χρόνια εγκατεστημένες στην Προύσα 2. Έδρα του Bursa International Textiles&Trade Center
Άδανα	Αγροτικά προϊόντα (βαμβάκι, σταφύλι, καλαμπόκι, αλεύρι, σόγια), επεξεργασία δερμάτων και υφασμάτων, βιομηχανίες παραγωγής φυτικών ελαίων και μαργαρίνης, συνεδριακός τουρισμός,	1. Μεγάλα Συνεδριακά Κέντρα (TÜYAP Exhibition and Congress Centre, Alper Akinoğlu Congress Center) 2. Στα Άδανα είναι εγκατεστημένη η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή εταιρία επεξεργασίας πολυεστέρα Advansa Sasa S.A
Γκαζιάντεπ	Ελαιόλαδο, Αγροτικά προϊόντα (φυστίκια,), Επεξεργασμένα χαλιά, Τουρισμός, τοπικά παραδοσιακά προϊόντα (χάλκινα διακοσμητικά και σανδάλια)	Στο Γκαζιάντεπ βρίσκεται η μεγαλύτερη οργανωμένη βιομηχανική περιοχή στην Τουρκία
Ικόνιο	Εξαρτήματα αυτοκινήτων, αγροτικά μηχανήματα, πλαστικά, αγροτικά προϊόντα, έπιπλα, αλευρόμυλοι	
Αττάλεια	Τουρισμός (θερινός, χειμερινός, μουσειακός, αθλητικός κλπ) Αγροτικά προϊόντα (βαμβάκι, ελιές, ελαιόλαδο, μπανάνες, φρέσκα λαχανικά) κατασκευή πολυτελών yacht, ναυπήγηση, κατασκευή φωτιστικών	1. Το 2012 η Αττάλεια συγκαταλέχθηκε στους 5 σημαντικότερους προορισμούς παγκοσμίως (βάσει επισκεψιμότητας) από την UNWTO (United Nations World Tourism Organization) 2. Από το 2000 υπάρχει στην Αττάλεια ελεύθερη ζώνη κατασκευής yachts
Μερσίνα	Ναυτιλία, μηχανήματα (αποθήκευση, παραγωγή, συναρμολόγηση-αποσυναρμολόγηση), εκθεσιακός τουρισμός	Το 1986 δημιουργήθηκε στη Μερσίνα η πρώτη Ελεύθερη Οικονομική Ζώνη στην Τουρκία
Εσκίσεχίρ	Βιομηχανία φορτηγών, μηχανήματα, κατασκευή σιδηροδρόμων, ηλεκτρονικά, μηχανές αεροσκαφών, αγροτικά μηχανήματα, βιομηχανίες επεξεργασίας	

	ζάχαρης, τσιμέντο, χημικά προϊόντα, τρόφιμα (μπισκότα, σοκολάτες, γλυκά), κεραμοβιομηχανία, επεξεργασία ορυκτών πρώτων υλών για την κατασκευή διακοσμητικών(Meerschauum)		
Σαμψούντα	Ιατρικά προϊόντα, έπιπλα, καπνά, χημική βιομηχανία, ναυτιλία (σύνδεση με Νοβοροσισκ), αγροτικά προϊόντα, εξαρτήματα αυτοκινήτων		
Ερζερούμ	Χειμερινός τουρισμός (σκι στο όρος Palandöken), λιθοκατασκευές (κοσμήματα και διακοσμητικά από πέτρα Oltu)	Τελικό σημείο του αγωγού BTE (Baku-Tbilisi-Erzurum)	
Καραμάνμαράς	Βιομηχανία υφασμάτων, παγωτό	Τέσσερις από τις μεγαλύτερες υφασματοβιομηχανίες της Τουρκίας (<u>Kipas</u> , <u>İskur</u> , <u>Arsan</u> <u>Bozkurt</u>) είναι εγκατεστημένες στην πόλη. Εκεί δραστηριοποιούνται επίσης οι American Eagle και Aeropostale	
Κιουτάχεια	Ορυχεία λιγνίτη, βιομηχανία κατασκευής τούβλων, επεξεργασίας ζάχαρης, νιτρικού οξέως, επεξεργασία ορυκτών πρώτων υλών για την κατασκευή διακοσμητικών(Meerschauum), αγροτικά προϊόντα (φρούτα, δημητριακά)		
Τραπεζούντα	Αγροτικά προϊόντα (τσάι, φουντούκια, φρούτα), ξυλεία, κτηνοτροφία, αλιεία, παραγωγή γάλακτος, μέλι, αυγά, παρασκευή τσιμέντου, δομικά υλικά, προϊόντα από μέταλλο, ασήμι, χρυσό, χαλκό και γυαλί, παρασκευή ιατρικών προϊόντων	Η Τραπεζούντα καλύπτει το 20% των συνολικών αναγκών της χώρας σε αλιεία (Στον δε Ευξεινο αλιεύεται το 75% των ψαριών της αλιευτικής παραγωγής της Τουρκίας)	
Αδριανούπολη	Αγροτικά προϊόντα (πεπόνια, καρπούζια, καλαμπόκι, ζάχαρη, τομάτες, μελιτζάνες, σταφύλια), αλιεία, κτηνοτροφία, κυνήγι τουρισμός		

ΠΗΓΕΣ:

www.turkstat.org.tr

www.invest.gov.tr

<http://www.tobb.org.tr>

<http://www.deik.org.tr/>

<http://www.inflation.eu/inflation-rates/turkey/historic-inflation/cpi-inflation-turkey-2012.aspx>

http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf

<http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/turkey/>

<http://www.centralbanknews.info>

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113456.pdf

<http://www.tradingeconomics.com/turkey/balance-of-trade>

<http://www.ebrd.com/pages/country/turkey.shtml>

www.epdk.gov.tr (Energy Market Regulatory Authority)

www.rekabet.gov.tr (Competition Authority)

www.bddk.org.tr (Banking Regulation & Supervision Agency)

www.cmb.gov.tr (Board Authority)

www.oib.gov.tr (Privatization Administration)

www.btk.gov.tr (Information & Communication Technologies Authority)

**ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΑΓΚΥΡΑΣ:**

Turan Emeksiz sokak 3/10 - 06700 G.O.P. Ankara

Τηλ. ++90/312/4278307-8 Fax ++90/312/4278374

ecocom-ankara@mfa.gr